

FNLI/CBL/NVG

Branchepan verduurzaming verpakkingen 2015 - 2017

Gezamenlijk stapsgewijs
vooruit naar een duurzamer
2030

Juni 2015

Inhoudsopgave

Inleiding	1	
Managementsamenvatting	3	
1	Introductie branche	7
1.1	Overzicht voornaamste branche karakteristieken	7
1.2	Rol brancheorganisaties en aangesloten bedrijven	8
1.3	Onze verpakkingen	9
1.4	Relevante regelgeving	12
1.5	Uitgangspunten toegepaste verpakkingen	13
1.6	Raakvlakken met andere branches	14
2	Huidige stand van zaken Verduurzaming Verpakkingen	16
2.1	Opzet structuur en programma's voor de verdere verduurzaming van verpakkingen	16
2.2	Verduurzaming verpakkingen: de centrale verduurzamingsthema's	17
2.3	FNLI/CBL/NVG verduurzaming verpakkingen: concrete voorbeelden uit het verleden	18
3	Visie verdere verduurzaming verpakkingen tot 2030	30
3.1	Relevante trends in markt & maatschappij	30
3.2	Circulaire economie	31
3.3	Visie verdere verduurzaming verpakkingen tot 2030	32
4	De doelstellingen voor 2015-2017	38
4.1	Totstandkomingsproces hoogst haalbare doelen	39
4.2	Selectie verpakking-product-combinaties en onderzoekthema's	41
4.3	Doelstellingen primaire verpakkingen 2015-2017	44
4.3.1	Verhoging aandeel gecertificeerd papier/karton	45
4.3.2	Aluminiumreductie	45
4.3.3	Verhoging aandeel rPET in PET-bakjes en schalen	46
4.3.4	Gewichtsreductie kunststofflessen en bekertjes	47
4.3.5	Toename gebruik mono-materialen	48
4.3.6	Vergroten kennis consumenten m.b.t. recycling van de VPC na gebruik	48
4.4	Doelstellingen secundaire en tertiaire verpakkingen	49
4.4.1	Uniformering krimp/rekfolies	49
4.4.2	Verhoging aandeel gecertificeerd papier/karton	50
4.5	Onderzoeksthema's	51
4.5.1	Biobased kunststof	51
4.5.2	Alternatieven/substitutie materialen	51
4.5.3	Inkt	51
4.5.4	Verbetering recycling van aluminium in Nederland	51
5	Implementatie en monitoringsmethodiek (2015-2017)	53
5.1	Ketengerichte aanpak	53
5.2	Middelen	54
5.3	Planning	56
6	Conclusie	59
7	Bijlagen	61
7.1	Ledenlijsten FNLI/CBL/NVG	61
7.2	Voorbeeld recyclinglogo's	66

Inleiding

Voor de branches “levensmiddelen en dranken” en “huisdiervoeding”, zoals bepaald door het KIDV, hebben FNLI/CBL/NVG gezamenlijk gewerkt aan dit brancheverduurzamingsplan verpakkingen voor de periode 2015 tot en met 2017. In de praktijk blijkt namelijk dat er in verpakkingenopzicht veel raakvlakken zijn tussen beide branches en dat er geregeld sprake is van dezelfde leveranciers van verpakkingsmaterialen. Een samenwerking tussen de drie brancheorganisaties is dan ook een logische keus. Daarnaast wordt door deze samenwerking geborgd dat zowel merkfabrikanten als fabrikanten van zogenaamde huismerken vertegenwoordigd worden. In dit brancheplan wordt uiteengezet op welke wijze gewerkt kan worden aan de verdere verduurzaming van de verpakkingen die gebruikt worden voor de Nederlandse markt. Hierbij komen zowel primaire als secundaire/tertiaire verpakkingen aan bod gekoppeld aan geselecteerde doelstellingen.

Naast de unieke samenwerking tussen de drie brancheorganisaties is ook de opzet van een verduurzamingsprogramma verpakkingen op brancheniveau uniek in de Europese Unie. Dit is de eerste keer dat met het instrument brancheplannen wordt gewerkt aan de verdere verduurzaming van verpakkingen. Zoals de bij FNLI/CBL/NVG aangesloten bedrijven al jarenlang ervaring hebben met het op de Nederlandse markt zetten van verpakking-product-combinaties (ze zetten immers niet enkel verpakkingen op de markt) bestaat er ook al jarenlang ervaring binnen de branches “levensmiddelen en dranken” en “huisdiervoeding” op het gebied van verduurzaming van deze verpakking-product-combinaties door specifiek aandacht te besteden aan de toegepaste verpakkingsmaterialen. ‘Op de wind van gisteren kun je vandaag echter niet zeilen’ en daarom zien FNLI/CBL/NVG de opzet van de brancheplannen ook als kans om structureel met de aangesloten bedrijven te werken aan de verdere verduurzaming van de verpakkingen die toegepast worden, waarbij het huidige brancheplan 2015-2017 als opmaat dient voor nog hogere ambities om in 2030 een meer circulaire economie te realiseren. De brancheorganisaties FNLI/CBL/NVG vervullen hierbij een belangrijke rol door het proces van verduurzaming te stimuleren en te versnellen, de bewustwording van het belang van verduurzaming te vergroten, het kennisniveau m.b.t. relevante regelgeving te verhogen en tot slot relevante onderzoekstrajecten uit te zetten. Deze branchebrede aanpak stelt de aangesloten bedrijven in staat om een nieuwe impuls te geven aan de verdere verduurzaming van hun eigen productportfolio.

Dit brancheplan fungeert als de eerstvolgende stap in het langjarige continue verduurzamingsproces op weg naar 2030. De opgedane ervaringen en kennis uit de periode 2015-2017 vormen weer de basis voor het volgende brancheplan 2018-2022. Bij de selectie van de doelstellingen voor dit brancheplan ligt de focus dan ook op hetgeen op korte termijn praktisch voor de aangesloten bedrijven haalbaar is. Ambities die niet binnen deze termijn realiseerbaar zijn, komen aan bod in het volgende brancheplan.

Bij het totstandkomingsproces van dit plan is goed gekeken naar het verbeteringspotentieel en de reeds verrichte duurzaamheidsactiviteiten in het recente verleden. Dit was geen eenvoudige opgave gezien de grote diversiteit aan bedrijven binnen de Nederlandse levensmiddelenindustrie, huisdiervoedingsindustrie en retailsector. U kunt hierbij denken aan de grote verscheidenheid aan productgroepen, de grootte van de bedrijven en de mate waarin bedrijven óók voor buitenlandse markten produceren. Daarnaast is gekeken naar de soms conflicterende verplichtingen op grond van bestaande wet- en regelgeving waar de aangesloten bedrijven aan gehouden zijn. Voor de branches “levensmiddelen en dranken” en “huisdiervoeding” gelden namelijk strenge regels m.b.t.

voedselveiligheid en kwaliteit, waaraan door FNLI/CBL/NVG en de aangesloten bedrijven absoluut niet getornd kan worden. De voedselveiligheid en kwaliteit vormen het grootste goed.

Door een zorgvuldig totstandkomingsproces bestaande uit vele vergaderingen en meerdere workshops, waarbij aangesloten bedrijven op meerdere niveaus binnen de organisatie, waaronder verpakkingenexperts, geraadpleegd zijn alsmede externe experts en toeleveranciers van verpakkingmaterialen, zijn uiteindelijk praktisch haalbare doelstellingen en onderzoekstrajecten vastgesteld voor de periode 2015-2017. Hiermee krijgen alle aangesloten bedrijven, zowel zogenaamde koplopers als de overige bedrijven, de mogelijkheid om concreet verder te werken aan de verduurzaming van hun verpakkingen.

FNLI/CBL/NVG constateren dat momenteel echter relevante data ontbreken om zo goed mogelijk praktisch uitvoering te geven aan de doelstellingen van de brancheverduurzamingsplannen. FNLI/CBL/NVG werken dan ook graag samen met het KIDV en andere partijen om deze data in 2015 te verkrijgen, zodat in de periode 2015-2017 een goed fundament kan worden gelegd om op voort te bouwen richting een duurzamer en een meer circulair ingericht 2030.

Omwille van de gemaakte afspraken in de Raamovereenkomst en praktische haalbaarheid is besloten dat dit plan geen betrekking heeft op de verpakkingstypen PET-frisdrankflessen (hiervoor loopt een separaat traject), geen specifieke aandacht besteedt aan het onderwerp PVC (hiervoor loopt een separaat traject) en het onderwerp 'non food' (hiervoor loopt eveneens een separaat traject). Tot slot dient te worden benadrukt dat ons plan geen betrekking heeft op de branche "groente en fruit" (i.e. onverwerkte groente en fruit, hiervoor loopt een separaat traject)

Managementsamenvatting

Opzet en indeling brancheplan

Het brancheplan is logisch van opzet. In hoofdstuk 1 worden de karakteristieken van de branches “levensmiddelen en dranken” en “huisdiervoeding”, de specifieke rol van verpakkingen en de relevante regelgeving toegelicht. In hoofdstuk 2 wordt de huidige stand van zaken m.b.t. de verduurzaming van verpakkingen besproken waarbij concrete verduurzamingsvoorbeelden uit het recente verleden worden toegelicht. In hoofdstuk 3 wordt vervolgens een vooruitblik gegeven middels een visie op de verdere verduurzaming van verpakkingen tot 2030, hierbij wordt ingegaan op het belang van de circulaire economie en relevante trends in de markt en maatschappij. In hoofdstuk 4 worden de doelstellingen voor 2015-2017 besproken, als onderdeel van de visie tot 2030. In hoofdstuk 5 worden de implementatie van deze doelstellingen en de wijze waarop gemonitord toegelicht. Tot slot volgt in hoofdstuk 6 de conclusie.

Conclusie

De Nederlandse levensmiddelenindustrie, huisdiervoedingsindustrie en retailsector hebben de afgelopen jaren al behoorlijke vorderingen geboekt als het gaat om de opzet van een efficiënt systeem voor de inzameling, sortering en recycling van het verpakkingsmateriaal wat op de Nederlandse markt wordt gebracht. Ook op het gebied van verduurzaming van verpakkingen hebben de bij FNLI/CBL/NVG aangesloten bedrijven in het recente verleden aantoonbaar verbeteringen doorgevoerd.

Voor de toekomst gebruiken FNLI/CBL/NVG de opzet van de brancheplannen om structureel met de aangesloten bedrijven te werken aan de verdere verduurzaming van de verpakkingen die toegepast worden. Dit brancheplan dient als springplank om de nog hogere ambities voor 2030 te kunnen realiseren. We moeten immers met z'n allen in Nederland werken aan een meer circulaire economie. Voor brancheorganisaties is hier ook een rol weggelegd.

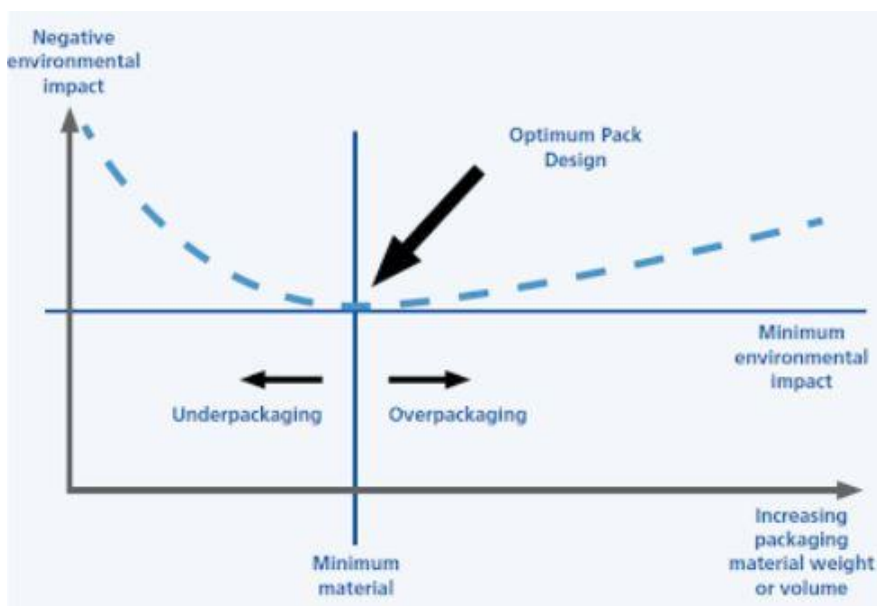
Het continue verbeterproces door middel van brancheplannen heeft een duidelijke toegevoegde waarde: door de breedere aanpak wordt een versnelling en opschaling van de verduurzaming van verpakkingen mogelijk gemaakt. Zowel de brancheorganisaties als de aangesloten bedrijven vervullen hierbij een belangrijke rol. FNLI/CBL/NVG als brancheorganisaties door het proces van verduurzaming te stimuleren en te versnellen, de bewustwording van het belang van verduurzaming te vergroten, het kennisniveau m.b.t. relevante regelgeving te verhogen en tot slot relevante onderzoekstrajecten uit te zetten. De aangesloten bedrijven op hun beurt worden hierdoor in staat gesteld om de verdere verduurzaming van hun eigen productportfolio van een impuls te voorzien.

Dit brancheplan fungeert als de eerstvolgende stap in het langjarige continue verduurzamingsproces op weg naar 2030. De opgedane ervaringen en kennis uit de periode 2015-2017 vormen weer de basis voor het volgende brancheplan 2018-2022. Onder andere het verkrijgen van de relevante data door FNLI/CBL/NVG in samenwerking met het KIDV in de periode 2015-2017 is van belang voor het leggen van een goed fundament voor de toekomst. Bij de selectie van de doelstellingen voor dit brancheplan ligt de focus op hetgeen op korte termijn praktisch voor de aangesloten bedrijven haalbaar is. Ambities die niet binnen deze termijn realiseerbaar zijn, komen aan bod in het volgende brancheplan.

Kortom, dit brancheplan en de unieke samenwerking tussen de drie brancheorganisaties FNLI/CBL/NVG vormen een goede basis om stapsgewijs en concreet te werken aan de verdere verduurzaming van verpakkingen op weg naar een duurzamer en meer circulaire economie in 2030.

Verpakking-product-combinaties en milieudruk

De leden van FNLI/CBL/NVG gebruiken diverse soorten verpakkingen en verpakkingsmaterialen voor uiteenlopende productgroepen. Hiermee kunnen zij uiteindelijk verpakking-product-combinaties op o.a. de Nederlandse markt brengen, ze zetten niet sec verpakkingen op de markt. Het belangrijkste deel van de milieudruk zit in het product dat verpakt op de markt wordt gezet. Bij een zo optimaal mogelijke keuze draagt de verpakking minimaal bij aan de milieubelasting van een product. Dit blijkt ook uit onderstaande illustratie¹. Milieuwinst wordt alleen bereikt wanneer het weglaten of verminderen van verpakkingsmaterialen niet resulteert in een toename van het verlies (waaronder bijvoorbeeld voedselverspilling en beschadiging) van producten.

Visie verdere verduurzaming verpakkingen tot 2030

FNLI/CBL/NVG hebben een langjarige visie tot 2030 gemaakt om het toekomstige verduurzamingsproces voor verpakkingen meer richting te kunnen geven en daar waar mogelijk dit proces te versnellen en op te schalen onder de aangesloten bedrijven. Hierbij wordt onder andere ingegaan op de noodzaak van een transitie naar een circulaire economie en markt-, materiaal- en maatschappelijke ontwikkelingen. De visie bestaat uit zowel concrete doelstellingen voor de kortere termijn (2015 - 2017) die zijn vastgelegd in dit brancheverduurzamingsplan als uit ambities/ontwikkelrichtingen voor de periode 2018-2030.

Doelstellingen en onderzoekstrajecten 2015-2017

Binnen het geheel van relevante uitgangspunten, bestaande regelgeving en de reeds verrichte duurzaamheidsactiviteiten in het recente verleden zijn de volgende doelstellingen voor de periode 2015-2017 door FNLI/CBL/NVG geselecteerd:

¹ Het AB-Innventia model, <http://www.innventia.com/en/>

1. Verhoging aandeel gecertificeerd papier en karton
2. Reductie van de toepassing van aluminium
3. Verhoging van het aandeel rPET in PET-bakjes en schalen
4. Gewichtsreductie in kunststof flessen en bekers
5. Toename van het gebruik van mono-materialen
6. Vergroten van de kennis onder consumenten m.b.t. recycling van verpakkingen
7. Uniformering van krimp- en rekfolies

en de volgende onderzoeksthema's:

1. Biobased kunststof
2. Alternatieven/substitutiematerialen
3. Inkt
4. Verbetering recycling van aluminium in Nederland

Implementatie en monitoring doelstellingen 2015-2017

Bij de implementatie en monitoring spelen zowel de brancheorganisaties als de aangesloten bedrijven een belangrijke rol. FNLI/CBL/NVG als brancheorganisaties door het proces van verduurzaming te stimuleren en te versnellen, de bewustwording van het belang van verduurzaming te vergroten, het kennisniveau m.b.t. relevante regelgeving te verhogen en tot slot relevante onderzoekstrajecten uit te zetten. De aangesloten bedrijven op hun beurt worden hierdoor in staat gesteld om de verdere verduurzaming van hun eigen productportfolio van een impuls te voorzien.

Voor de communicatie en de monitoring speelt het zgn. 'boodschappenmandje' een belangrijke rol. In overleg met het KIDV zal door FNLI/CBL/NVG een representatief aantal producten geselecteerd worden. Hiermee zullen 'best practices' worden vastgesteld. Bij de selectie wordt rekening gehouden met de diversiteit aan verpakkingsmateriaalsoorten en productgroepen. De 'best practices' kunnen vervolgens op twee manieren gebruikt worden. Enerzijds, ter inspiratie voor de aangesloten bedrijven om hun productportfolio verder te verduurzamen en anderzijds, als monitoringsinstrument voor de brancheorganisaties. A.d.h.v. de 'best practices' kunnen FNLI/CBL/NVG de progressie meten en 'koplopers, peloton, achterblijvers' identificeren. De zogenaamde achterblijvers worden gestimuleerd - om promotie te maken tot peloton - en het peloton - om promotie te maken tot koploper - en de koplopers - om die positie vast te houden.

Om zo goed mogelijk praktisch uitvoering te geven aan de doelstellingen en bovenvermelde 'best practices' vast te stellen, zullen in samenwerking met KIDV relevante data worden gegenereerd.

De voortgang t.a.v. de doelstellingen worden gemonitord d.m.v. een jaarlijks 'self-assessment' in de vorm van een digitale enquête onder de FNLI/CBL/NVG-leden. Een gezamenlijke FNLI/CBL/NVG Taskforce Verpakkingen, dat fungeert als informatieplatform voor de aangesloten bedrijven om effectief en efficiënt samen te werken aan de implementatie van de doelstellingen, zal regelmatig bijeenkomen om de voortgang van het brancheplan te bespreken.

Hoofdstuk 1 Introductie branche

1.1 Overzicht voornaamste branche karakteristieken

FNLI

De Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI) is de koepelorganisatie van bedrijven en brancheorganisaties in de Nederlandse levensmiddelenindustrie (food en non-food). De FNLI is spreekbuis voor bedrijven en brancheorganisaties en aanspreekpunt voor handelspartners, NGO's, overheid, politiek en media. De FNLI behartigt de belangen die de individuele bedrijven overstijgen en bevordert een goede verhouding tussen de Nederlandse levensmiddelenindustrie en de Europese koepelorganisaties en instellingen van de EU. De FNLI is actief in Den Haag en in Brussel. De leden van de FNLI zijn onderverdeeld in bedrijven en branches. Bij de FNLI zijn ruim 400 bedrijven (in)direct aangesloten. De FNLI vertegenwoordigt een industrie die een jaarlijkse omzet van 67,8 miljard euro genereert en werkgelegenheid biedt aan meer dan 133.000 mensen (directe werkgelegenheid)². De Nederlandse levensmiddelenindustrie is zeer divers; bij de FNLI zijn de volgende sectoren aangesloten:

1. Aardappelverwerkende industrie
2. Cacao-industrie
3. Frisdranken, Waters en Sappen producenten
4. Groenten- en Fruitverwerkende industrie
5. Koffie- en theebedrijven
6. Margarine, Vetten en Oliën industrie
7. Meelfabrikanten
8. Vleesverwerkende industrie
9. Zuivelindustrie
10. Kokswaren- en snackproducenten
11. Producenten van smeltkaas
12. Bierbrouwers
13. Geur- en smaakstoffenfabrikanten
14. Fabrikanten van bakkerijgrondstoffen
15. Bakkerijen
16. Consumptie-ijs fabrikanten
17. Sausfabrikanten
18. Soepfabrikanten
19. Producenten van ontbijtgranen
20. Fabrikanten van cellulose
21. Bakkerij- en zoetwarenindustrie
22. Fabrikanten van kinder- en dieetvoedingsmiddelen
23. Rijstpellers

CBL

Het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) behartigt de belangen van de supermarktbranche en food servicebedrijven in Nederland. Er zijn 26 organisaties bij het CBL aangesloten. De

²

http://www.fnli.nl/var/downloads/var/mediamanager/files/concurrentiepositie/FNLI_MonitorBrochure_2013_web1.pdf

levensmiddelenhandel draagt voor ruim 10% bij aan het Bruto Nationaal Product. De branche realiseert een omzet van 34,2 miljard euro en biedt werkgelegenheid aan ruim 300.000 mensen en is daarmee één van de grootste werkgevers van Nederland. Dagelijks doen vier miljoen consumenten hun boodschappen in de ruim 4300 supermarkten die het CBL vertegenwoordigt³.

NVG

De Nederlandse Voedingsindustrie Gezelschapsdieren (NVG) is de branchevereniging van huisdiervoeding ('petfood') fabrikanten- en importeurs in Nederland. De NVG is opgericht in 1972 en heeft 16 aangesloten leden, zowel met als zonder productielocaties in Nederland. Alle bij de NVG aangesloten leden zijn internationaal opererende bedrijven. Ongeveer 90% van de op de Nederlandse markt gebrachte huisdiervoeding is afkomstig van één van de bij de NVG aangesloten lidbedrijven. De NVG heeft lidbedrijven die in Nederland produceren en (delen van) de productie exporteren (binnen of buiten de EU), alsmede lidbedrijven die buiten Nederland produceren en de producten importeren. Ongeveer 50% van de huisdiervoeding die op de Nederlandse markt gebracht wordt, wordt niet in Nederland geproduceerd. De totale Nederlandse omzet van alle NVG leden samen was in 2013 32 miljoen euro.

Hoofdstuk 7 bevat een compleet overzicht van de leden van FNLI, CBL en NVG.

1.2 Rol brancheorganisaties en aangesloten bedrijven

Brancheorganisaties

FNLI/CBL/NVG behartigen de belangen van hun leden op velerlei terreinen. Hierbij trachten zij gunstige randvoorwaarden voor de gehele branche te bewerkstelligen en relevante informatie te verstrekken aan de aangesloten bedrijven. FNLI/CBL/NVG dienen zich hierbij te houden aan de grenzen van geldende regelgeving, waaronder het mededingingsrecht. Zie hierover meer in hoofdstuk 1.4

Door middel van dit brancheplan willen FNLI/CBL/NVG alle aangesloten bedrijven stimuleren de milieudruk van de door hen gebruikte verpakking-product-combinaties zo veel mogelijk verder te verlagen voor de periode tot 2030, waarbij in dit plan concreet aandacht wordt geschonken aan de periode 2015 tot en met 2017, rekening houdend met de relevante uitgangspunten. Zie hiervoor nader hoofdstuk 1.5. Alhoewel FNLI/CBL/NVG, mede door geldende regelgeving, onder hun leden niets kunnen afdwingen, onderkennen FNLI/CBL/NVG de meerwaarde van dit brancheplan aan de hand waarvan zij de rol van stimulator en inspirator kunnen vervullen. Zo zal aan de hand van dit plan onder andere gewerkt worden aan de opschaling van het benodigde kennisniveau en de mate van bewustwording onder de aangesloten bedrijven om de gestelde doelstellingen te kunnen halen.

Aangesloten bedrijven

De leden van FNLI/CBL/NVG kunnen door middel van dit brancheplan gestimuleerd en geïnspireerd worden om de verduurzaming van hun verpakking-product-combinaties verder te verbeteren. Dit geldt voor alle aangesloten bedrijven die zeer divers zijn o.a. qua grootte, financiële/praktische mogelijkheden en de markten waarin ze opereren. Zo brengen meerdere aangesloten bedrijven verpakking-product-combinaties op de markt in diverse landen, waaronder Nederland. Hierdoor is het mogelijk dat enkele individuele bedrijven met goede redenen afwijken van de in dit plan beschreven doelstellingen, onder andere door specifieke individuele omstandigheden,

³ <http://www.cbl.nl/de-supermarktbranche/feiten-en-cijfers/>

de reeds bestaande diversiteit t.a.v. uitgangspunten en duurzaamheidsambities van verschillende individuele bedrijven in de branche, de impact van verpakkingen op andere aspecten van de toeleveringsketen, activiteiten die al eerder zijn ontplooid door bedrijven en nieuwe technologieën en toepassingen.

1.3 Onze verpakkingen

De leden van FNLI/CBL/NVG gebruiken diverse soorten verpakkingen en verpakkingsmaterialen voor uiteenlopende productgroepen. Hiermee kunnen zij uiteindelijk verpakking-product-combinaties op o.a. de Nederlandse markt brengen, ze zetten immers niet sec verpakkingen op de markt. De functie van verpakkingen bepaalt mede de mate waarin milieuwinst op de verpakking-product-combinatie is te behalen door het vermijden of het verminderen van het gebruik van verpakkingsmaterialen. Milieuwinst wordt alleen bereikt wanneer het weglaten of verminderen van verpakkingsmaterialen niet resulteert in een toename van het verlies (waaronder bijvoorbeeld voedselverspilling en beschadiging) van producten⁴. De functies en de gebruikte materiaalsoorten worden hieronder kort beschreven.

Functie van verpakkingen

Verpakkingen kunnen worden omschreven als tijdelijke omhullingen van producten. Er kunnen 3 hoofdcategorieën verpakkingen onderscheiden worden:

- Primaire verpakking of verkoopverpakkingen: de verpakkingen die in de winkel staan en voor de consument bedoeld zijn. Primaire verpakkingen zitten direct om een product en kunnen niet verwijderd worden zonder het product te veranderen. Voorbeelden van primaire verpakkingen zijn doosjes voor rijst en zakken voor brood.
- Secundaire verpakking of verzamelverpakkingen: verpakkingen die een aantal verpakte producten bevatten en gebruikt worden voor distributie en display in winkels. Een secundaire verpakking kan worden verwijderd zonder het product te beschadigen. Voorbeelden zijn multi-packs bier en doosjes waarin snackrepen worden verkocht.
- Tertiaire of transport/verzendverpakkingen: verpakkingen voor grotere hoeveelheden producten specifiek voor vervoer zoals pallets, kartonnen en kunststof omhullingen en containers die transport en 'handling' eenvoudiger maken.

De functie van een verpakking bepaalt de vorm van de verpakking en welk materiaal wordt toegepast. Vaak worden verschillende functies gecombineerd in één verpakking. Deze functies zijn bijvoorbeeld:

- bescherming van producten
- voorkomen van verlies
- bijeenhouden van producten
- delen van productinformatie
- dragen van (reclame-)uitingen

Bij de beschermende functie kan gedacht worden aan het beschermen tegen stof, bacteriën of vuil, maar ook vocht, zuurstof, kooldioxide en UV. Een heel ander type bescherming is de bescherming

⁴ Het belangrijkste deel van de milieudruk zit in het product dat verpakt op de markt wordt gezet. Vanuit milieuoverwegingen is het bijvoorbeeld van groot belang levensmiddelen/huisdiervoedingsproducten zodanig te verpakken, dat ze goed beschermd en goed houdbaar op de markt worden gezet. De levensmiddelen/huisdiervoedingsproducten vertegenwoordigen immers een bepaalde milieudruk, ontstaan door o.a. door het verbouwen van de grondstoffen, het productieproces en de transportbewegingen. Verlies van product dient dus zo veel mogelijk te worden voorkomen.

tegen beschadiging tijdens transport of door vallen. Het type bescherming dat nodig is voor een product bepaalt in hoge mate de materiaalkeuze en ook de keuze voor een bepaald type verpakking. Een heel belangrijk doel van een verpakking is het voorkomen van verlies. Afhankelijk van het verpakte product (vloeibaar, vast, grof, fijn) moet de verpakking goed gesloten zijn om verlies te voorkomen.

Veel producten worden niet afzonderlijk verkocht, maar als een eenheid met een bepaald gewicht. Voorbeelden hiervan zijn aardappelen, snoepjes maar ook boterhamzakjes. In dat geval is het bijhouden van producten een functie van de verpakking. Daar waar zwaardere producten worden verpakt (zoals bij aardappelen) is de sterkte van een materiaal en een verpakking een belangrijke eigenschap voor selectie.

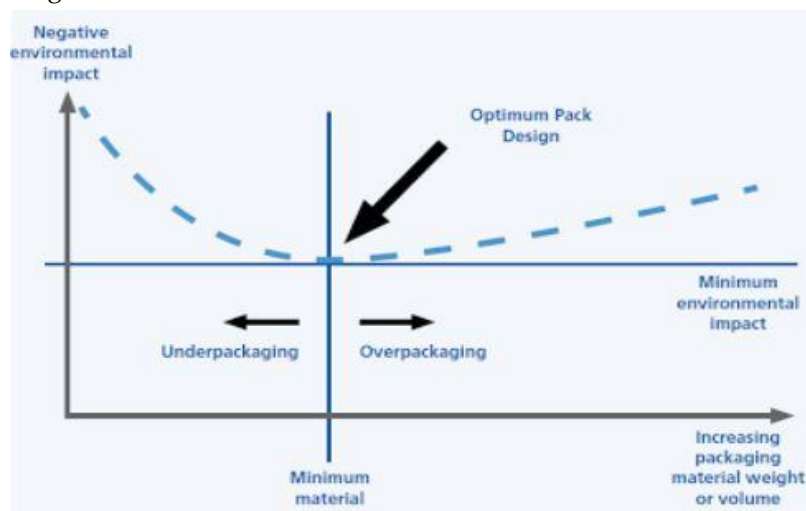
Meer en meer wordt productinformatie gedeeld op een verpakking om consumenten te informeren. Voorbeelden zijn gebruiksaanwijzingen, houdbaarheidsdata en ingrediëntendeclaraties. Deze informatie wordt ofwel via een etiket, ofwel direct op de verpakking aangebracht. Bedrukbaarheid van materialen is daarom een essentiële producteigenschap voor veel verpakkingen.

Reclame-uitingen, maar ook het optimaal laten zien van het product, zijn eveneens belangrijke functies van een verpakking. Naast bedrukbaarheid, onderscheidend vermogen, vorm en eventueel transparantie is ook de uitstraling van een verpakking van belang.

Kortom: de keuze voor de juiste verpakking levert de volgende voordelen op:

- verlengde houdbaarheid van het product
- minimalisatie van verlies tijdens transport en distributie
- onderscheidend vermogen van het product
- het voorkomen van voedselverspilling
- informatie voor de consument

Bij een zo optimaal mogelijke keuze draagt de verpakking minimaal bij aan de milieubelasting van een product. Aangezien de verpakking productuitval kan voorkomen, kan de verpakking juist in hoge mate bijdragen aan het verduurzamen van de verpakking-product-combinatie. Dit blijkt ook uit de volgende illustratie⁵.

⁵ Het AB-Innventia model, <http://www.innventia.com/en/>

Verpakkingsmaterialen

Papier en karton

Deze worden van oudsher veel gebruikt in verpakkingen en disposables. Hard karton (ook wel bekend als massief karton) wordt veel gebruikt voor de verpakking van diepgevroren levensmiddelen, al dan niet in combinatie met een kunststof coating of kunststof binnenzak. Golfkarton wordt veel toegepast in dozen als verzamelverpakking of transportverpakking. Papier en karton kunnen, tenzij ze gecoat zijn, eenvoudig gerecycled worden. Voor de toepassing van papier en karton voor de verpakking van levensmiddelen is echter, op grond van regelgeving t.b.v. voedselveiligheid, dikwijls een coating noodzakelijk.

Hout

Dit wordt met name toegepast als transportverpakking zoals pallets en kratten. Hout geeft een goede bescherming tegen beschadiging, goede (impact) sterkte en stijfheid en is goed stapelbaar. Houten kratten worden steeds meer vervangen door goedkopere kunststof containers.

Glas

Dit is een traditioneel en populair verpakkingsmateriaal omdat het geschikt is voor sterilisatie en pasteurisatie, stijf is, niet reageert met voedsel, en de inhoud goed beschermt tegen invloeden van buiten omdat het ondoordringbaar is voor vocht, gas, geurtjes en micro-organismen. Daarnaast is glas geschikt voor hergebruik, (opnieuw) sealen en recycling. Glas is transparant maar kan ook gekleurd worden voor bescherming tegen licht. Met name vanwege de uitstekende barrière-eigenschappen (CO₂, zuurstof, water) is glas in sommige toepassingen moeilijk te vervangen (zoals bierflesjes). Een belangrijk nadeel van glas is het hoge gewicht dat resulteert in hogere transportkosten. Daarnaast kan glas snel breken en glassplinters kunnen een gevaar opleveren in voedsel.

Metalen

De meest gebruikte metalen zijn aluminium en staal, met name voor blikverpakkingen. De belangrijkste voordelen van blik zijn de volledige bescherming van de inhoud tegen invloeden van buiten, sabotagebestendigheid en geschiktheid voor presentatie (bedrukking en vorm). Belangrijkste nadelen zijn het gewicht (behalve t.o.v. glas) en de daarmee gepaard gaande hogere transportkosten, het hoge energieverbruik tijdens productie, met name voor aluminium. Aluminium wordt ook gebruikt als dunne laag op folies en in laminaten (in combinatie met kunststof) wanneer hoge barrière-eigenschappen vereist zijn.

Kunststof

Kunststof verpakkingen zijn van recentere oorsprong en laten ook de hoogste groei in toepassing zien. De voornaamste voordelen van kunststof verpakkingen zijn de lage prijs, het lage gewicht en de vele mogelijkheden voor vorm en uiterlijk. Ook geven kunststoffen een goede bescherming van het product via barrière-eigenschappen, heat sealing, ongevoeligheid voor vocht, etc.. Daarbij zijn kunststof verpakkingen praktisch onbreekbaar.

1.4 Relevante regelgeving

De regelgeving waaraan de verpakkingen van FNLI/CBL/NVG-leden dienen te voldoen is divers. De Europese Richtlijn voor Verpakkingen en Verpakkingsafval⁶, het Warenwetbesluit verpakkingen en gebruiksartikelen en de Warenwetregeling verpakkingen en gebruiksartikelen⁷ richten zich onder meer op het voorkomen van afval en het voorkomen van gezondheidsschade. Daarnaast bestaat voor huisdiervoeding specifieke regelgeving, o.a. om de kwaliteit van de producten te borgen. De Richtlijn voor Verpakkingen en Verpakkingsafval is in Nederland nader uitgewerkt in het Besluit Verpakkingen en de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022, meer hierover leest u in hoofdstuk 2. Naast deze specifiekere op de verpakking-product-combinatie gerichte regelgeving is ook overige regelgeving relevant.

Warenwetregeling verpakkingen en gebruiksartikelen

Kunststoffen die in contact komen met levensmiddelen voor humane consumptie moeten aan strenge regels voldoen. Stoffen (zoals additieven) die worden toegevoegd aan kunststoffen kunnen hieruit migreren en in het voedsel terecht komen. Dit kan gezondheidsschade opleveren, de samenstelling van het voedsel veranderen of de geur en/of smaak van het voedsel veranderen. In Europa schetst de Kaderverordening 1935/2004 de kaders voor materialen die in contact komen met levensmiddelen. Voor kunststoffen wordt dit verder uitgewerkt (richtlijnen en verordeningen) in de Kunststofverordening 10/2011/EC. Daarnaast zijn er aanvullende richtlijnen voor specifieke stoffen en groepen van stoffen. In de praktijk betekenen deze verordeningen dat moet worden aangetoond dat er geen (schadelijke) stoffen uit de verpakkingen in het voedsel kunnen migreren. Zelfs voor onschadelijke stoffen mag de migratie naar voedsel niet boven een bepaalde limiet uitkomen. De leverancier van de verpakkingen moet laten zien dat deze voldoen aan de eisen door een zogenaamde 'Declaration of Compliance' mee te leveren met haar verpakkingen.⁸

Regelgeving voor huisdiervoeding

De huisdiervoedingsbranche ligt op het snijvlak van diervoeding en humane voeding en heeft daardoor te maken met wetgeving op het gebied van 'food' en van 'feed'. Zo heeft iedere diersoort zijn specifieke behoefte aan voedingsstoffen als eiwitten, vitamines en mineralen. Fabrieksmatig bereide huisdiervoeding vormt een complete maaltijd door de zorgvuldig gedoseerde toevoeging van onder andere deze vitamines en mineralen. Uitgebalanceerde huisdiervoeding is noodzakelijk voor de gezondheid en het welzijn van huisdieren. De NVG draagt het belang hiervan zo breed mogelijk uit. FEDIAF⁹ heeft Europese richtlijnen opgezet die de voedingsbehoefte van huisdieren (honden, katten en konijnen) vastleggen.¹⁰ Eén van de belangrijkste onderwerpen van de NVG is de zorg voor kwaliteit en veiligheid van huisdiervoeding. Uiteraard zijn alle fabrikanten van huisdiervoeding verplicht zich te houden aan de wet- en regelgeving op het gebied van diervoeding. Daar bovenop worden door de Europese koepelorganisatie gedragscodes en Position Papers opgesteld, die door alle

⁶ Richtlijn 94/62/EG van 20 december 1994 van het Europese Parlement en van de Raad betreffende verpakking en verpakkingsafval,

http://europa.eu/legislation_summaries/environment/waste_management/l21207_nl.htm

⁷ http://wetten.overheid.nl/BWBR0034991/geldigheidsdatum_12-12-2014

⁸ Karin Molenveld en Martien van den Oever, *Catalogus biobased verpakkingen*, Wageningen UR, 2014, p. 9-18

⁹ The European Pet Food Industry Federation (FEDIAF), dit is de Europese federatie van verenigingen van fabrikanten van voeding voor gezelschapsdieren, zie www.fediaf.org

¹⁰ Deze zijn openbaar toegankelijk via: <http://www.fediaf.org/self-regulation/nutrition/>

NVG leden geaccordeerd en dientengevolge opgevolgd worden, waaronder de FEDIAF richtlijn voor voedselveiligheid die door de Europese Commissie ondersteund wordt.¹¹

Overige relevante regelgeving

Naast bovenvermelde regelgeving hebben zowel FNLI/CBL/NVG als de aangesloten bedrijven in de dagelijkse praktijk o.a. te maken met bestaande regelgeving in Nederland en in de rest van de Europese Unie m.b.t. het vrije handelsverkeer en de mededinging. Zowel FNLI/CBL/NVG als de aangesloten bedrijven mogen deze niet beperken. Dit houdt bijvoorbeeld in dat voor de Nederlandse markt geen afspraken m.b.t. verpakkingen mogen worden gemaakt die het vrije handelsverkeer binnen de EU potentieel belemmeren. Daarnaast kunnen ook afspraken die toegang tot de Nederlandse markt belemmeren strijdig geacht worden met het geldende mededingingsrecht.

1.5 Uitgangspunten toegepaste verpakkingen

Bij de verwerking en verpakking van levensmiddelen voor humane consumptie en huisdiervoeding in alle productgroepen komt juridisch en praktisch meer kijken dan enkel de eisen op grond van bestaande verpakkingenregelgeving. Hierdoor dienen FNLI/CBL/NVG en de aangesloten bedrijven bij de verdere verduurzaming van verpakkingen rekening te houden met vele uitgangspunten. Zo brengen meerdere aangesloten bedrijven verpakking-product-combinaties op de markt in diverse landen, waaronder Nederland. In bepaalde gevallen worden de verpakking-product-combinaties niet in Nederland gefabriceerd, maar wel op de Nederlandse markt gebracht. Dit kan bijvoorbeeld zorgen voor een praktische belemmering van de uitvoerbaarheid van (elementen) van het plan. Eventuele wijzigingen in de verpakking-product-combinaties dienen immers buiten Nederland geïmplementeerd te worden. Veranderende wetgeving m.b.t. bijvoorbeeld etikettering kan ervoor zorgen dat voor sommige producten een groter etiket gebruikt moet gaan worden. Ook de consument kan bijvoorbeeld aangeven dat een verpakking veel te dun is geworden, waardoor de gebruiksvriendelijkheid van de verpakking-product-combinatie minder wordt.

Een selectie van de belangrijkste uitgangspunten luidt als volgt (in willekeurige volgorde):

Productbescherming/voedselveiligheid

1. Productbehoud
2. Hygiëne
3. Voedselveiligheid
4. Smaakmigratie
5. Parfumbarière
6. Houdbaarheid
7. Het minimaliseren van voedselverspilling

Consument

8. Gebruiksgemak
9. Presentatiemogelijkheid
10. Onderscheidend vermogen van het product
11. Consumentenwensen

¹¹ Zie: <http://www.fediaf.org/self-regulation/safety/>

Praktische uitvoerbaarheid voor de ondernemer

12. Technische en financiële haalbaarheid, hanteerbaarheid en relevantie voor zowel grote als kleine bedrijven
13. Gedane investeringen
14. Multinationals wier beleid veelal buiten Nederland wordt bepaald

Juridisch

15. Productinformatie
16. Etiketteringsvoorschriften
17. Bestaande regelgeving m.b.t. het vrije EU-handelsverkeer
18. Lopende contracten

Transport

19. Transportmogelijkheid
20. 'Handling'-eisen bij transport

Het geheel van deze uitgangspunten, bestaande regelgeving en de reeds verrichte duurzaamheidsactiviteiten in het recente verleden vormt het kader waarbinnen de doelstellingen van dit plan voor de periode 2015-2017 zijn geselecteerd.

1.6 Raakvlakken met andere branches

Dit brancheverduurzamingsplan raakt mogelijk aan brancheplannen van de branche "horeca-foodservice" zoals bepaald door het KIDV, omdat producten op het gebied van bedrijfs- en omverpakkingen aan horeca- en foodservicebedrijven geleverd worden. FNLI/CBL/NVG zijn echter niet aansprakelijk voor mogelijke tekortkomingen en/of doelstellingen uit hoofde van andere branches dan de branche "levensmiddelen en dranken" en "diervoeding", zoals bepaald door het KIDV. Wellicht ten overvloede, dient te worden benadrukt dat dit plan geen betrekking heeft op de onderwerpen 'non food' en 'groente en fruit' (i.e. onverwerkte groente en fruit).

Hoofdstuk 2 Huidige stand van zaken Verduurzaming Verpakkingen

De FNLI/CBL/NVG en de aangesloten bedrijven zijn sinds de jaren negentig van de vorige eeuw nauw betrokken bij de verdere verduurzaming van de verpakking-product-combinaties bestemd voor de Nederlandse markt. Enerzijds, door de opzet van een zo efficiënt mogelijk ingerichte structuur bedoeld voor de inzameling, sortering en recycling van het verpakkingsmateriaal. Anderzijds, door de continue verduurzaming van de verpakking-product-combinaties zelf als onderdeel van een breed ingestoken verduurzamingsbeleid van de FNLI/CBL/NVG en de aangesloten bedrijven waarbij ook aandacht besteed wordt aan het onderwerp verpakkingen. Dit heeft de afgelopen jaren een veelheid van tastbare resultaten en voorbeelden opgeleverd. Een selectie hiervan wordt in dit hoofdstuk besproken.

2.1 Opzet structuur en programma's voor de verdere verduurzaming van verpakkingen

Regelgeving

De leden van de FNLI/CBL/NVG worden juridisch aangesproken op grond van bestaande Europese regelgeving¹² en Nederlandse regelgeving¹³. Dit is de zogenaamde 'producentenverantwoordelijkheid, waardoor producenten en importeurs van verpakte producten verantwoordelijk zijn voor de inzameling, sortering en recycling van hun verpakkingen. Om uitvoering te geven aan de verplichtingen uit het Besluit Verpakkingen, hebben het verpakkende bedrijfsleven (waaronder de FNLI en het CBL), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (voorheen: VROM) twee Raamovereenkomsten gesloten. De eerste Raamovereenkomst over de aanpak van de dossiers verpakkingen en zwerfafval werd in juli 2007 ondertekend en gold voor de periode 2008-2012. De tweede Raamovereenkomst Verpakkingen is in december 2012 ondertekend en geldt voor de periode 2013-2022. Daarnaast zijn de FNLI en het CBL betrokken bij organisaties die bijdragen aan de structuur bedoeld voor de inzameling, sortering en recycling van het verpakkingsmateriaal. Mede hierdoor wordt gewerkt aan de uitvoering van de afspraken uit de Raamovereenkomst. Deze organisaties worden hieronder kort beschreven.

Afvalfonds Verpakkingen

Het Afvalfonds Verpakkingen¹⁴ is opgericht om collectief uitvoering te geven aan de verplichtingen die producenten en importeurs hebben op grond van het Besluit Verpakkingen en de Raamovereenkomst Verpakkingen. Het Afvalfonds Verpakkingen richt zich op diverse taken, zoals:

- een afvalbeheerssysteem opzetten en in stand houden om de hergebruiksdoelstellingen van verpakkingen te behalen;
- monitoren van en rapporteren over de inzameling, de toepassing en het hergebruik van verpakkingsafval;

Nedvang

Nedvang¹⁵ regisseert de gescheiden inzameling en het hergebruik van verpakkingsafval.

¹² Richtlijn 94/62/EG van 20 december 1994 van het Europese Parlement en van de Raad betreffende verpakking en verpakkingsafval,

http://europa.eu/legislation_summaries/environment/waste_management/l21207_nl.htm

¹³ Besluit beheer verpakkingen en papier en karton,

http://wetten.overheid.nl/BWBR0018139/geldigheidsdatum_02-10-2014

¹⁴ <http://www.afvalfondsverpakkingen.nl/>

¹⁵ <http://www.nedvang.nl/>

Plastic Heroes

Via de campagne 'Plastic Heroes'¹⁶ worden burgers bewust gemaakt van het belang van het scheiden van kunststof verpakkingsafval, onder andere door aandacht te besteden aan de vraag wat er met kunststof afval gebeurt nadat dit is ingezameld.

Nederland Schoon

De Stichting Nederland Schoon¹⁷ levert een bijdrage aan de vermindering van zwerfafval in Nederland.

2.2 Verduurzaming verpakkingen: de centrale verduurzamingsthema's

Sinds vele jaren voeren de FNLI/CBL/NVG uit eigener beweging in samenspraak met hun leden een verduurzamingsbeleid op het gebied van verpakkingen. Dit beleid is gericht op vele typen levensmiddelen en verscheidene materiaalsoorten zoals: glas, biokunststof, papier/karton, kunststof, metaal, hout, aluminium, overige materialen. De volgende 'verduurzamingsthema's' staan hierbij centraal:

- Voorkomen van verspilling van materialen en zuiniger gebruik van grondstoffen ('Re-duce')
- Verhoging van het percentage hergebruik in/van verpakkingsmaterialen ('Re-use')
- Terugwinnen van verpakkingsmateriaal ('Re-cycle')
- Inzetten van nieuwe materialen met lagere milieudruk ('Re-new')

Dit verduurzamingsbeleid heeft geleid tot meerdere sprekende voorbeelden uit de achterban van FNLI/CBL/NVG op het gebied van:

- Minder verpakkingsmateriaal
- Hergebruik van de verpakking
- Logistiek voordeel
- Toepassen van gerecycled materiaal in de verpakking
- Recycling van het verpakkingsmateriaal

Enkele voorbeelden uit het recente verleden worden hieronder geschetst per verduurzamingsthema en het onderwerp 'het voorkomen van zwerfafval'. Een selectie van overige voorbeelden staat vermeld op de website van de FNLI¹⁸ en het KIDV¹⁹.

¹⁶ <http://www.plasticheroes.nl/#!/intro>

¹⁷ <http://www.nederlandschoon.nl/>

¹⁸ <http://www.fnli.nl/werkgebieden/verduurzaming/standpunten/preventie-duurzame-verpakkingsoplossingen/>

¹⁹ <https://www.kidv.nl/kennis/254/inspirerende-voorbeelden.html>

2.3 FNLI/CBL/NVG verduurzaming verpakkingen: concrete voorbeelden uit het verleden

Onderstaand worden concrete voorbeelden uit de periode 2000-2013 kort toegelicht aan de hand van de vier verduurzamingsthema's en het onderwerp 'voorkomen van zwerfafval'. Een deel van de voorbeelden is voorzien van illustraties. Waar illustraties niet voorhanden waren, is gekozen voor een omschrijving van het voorbeeld.

Verduurzamingsthema Reduce:

Hier is in het verleden door bedrijven met name de focus op gelegd. Binnen de in het verleden geldende Verpakkingenconvenanten²⁰ lag de nadruk met name op preventie van materiaalgebruik en het hergebruik van materiaal²¹. Dit is terug te zien in de voorbeelden beschreven in de verschillende publicaties van SVMPACT²² en Nedvang²³.

Enkele concrete voorbeelden, verdeeld over meerdere productcategorieën en meerdere materiaalsoorten, uit de publicatie van SVMPACT worden hieronder toegelicht:

Verduurzamingsthema: Reduce
Materiaaltype: karton in consumentenverpakking huisdiervoeding
Verduurzamingsactie: De verpakking van de Albert Heijn Smulrondjes is verkleind terwijl de inhoud van 500 gram is gehandhaafd. Albert Heijn bespaart hiermee jaarlijks 2.050 kg karton.
Jaar en betrokken bedrijf: 2000, Albert Heijn B.V., Zaandam

²⁰ Dit zijn afspraken tussen het Nederlandse bedrijfsleven en overheid op het gebied van verpakkingen, meer informatie over de vroegere Convenanten Verpakkingen en de recentere Raamovereenkomsten Verpakkingen is online beschikbaar via <http://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/handboek-eu/afval/verpakking/uitvoering-effecten/>

²¹ SVMPACT. *Verpakkingsontwikkelingen 2000. Uitvoering Convenant Verpakkingen in beeld.*

²² SVMPACT. *Verpakkingsontwikkelingen 2000. Uitvoering Convenant Verpakkingen in beeld.*

²³ http://www.nedvang.nl/uploads/Monitoringrapport_verpakkingen_2011_preventie_voorbeelden.pdf

Verduurzamingsthema: Reduce

Materiaaltype: tussenplaten van karton bij omverpakking/pallets

Verduurzamingsactie: Trays met 0,5 liter flessen werden voorheen handmatig op pallets gestapeld. Bij het stapelen werden tussenlegplaten gebruikt. Door het installeren van een automatische palletiser kunnen de tussenlegplaten worden weggelaten. Dit bespaart 2,85 kg karton per pallet en op jaarbasis 6.100 kg karton.

Jaar en betrokken bedrijf: 2000, Campina/Menken Dairy Food, Gastel

Verduurzamingsthema: Reduce

Materiaaltype: karton en kunststof in consumentenverpakking thee

Verduurzamingsactie: Albert Heijn heeft voor de diverse soorten één-kop-thee de verpakking verkleind. Door minder gebruik van papier, touwtje en label is eerst het theezakje kleiner gemaakt. Hierdoor werd een kleiner doosje mogelijk. Met als gevolg dat de kunststof wikkel om het doosje en de omdoos kleiner gemaakt konden worden. Jaarlijks wordt hierdoor 16.000 kg verpakkingsmateriaal bespaard.

Jaar en betrokken bedrijf: 2000, Albert Heijn B.V., Zaandam

Verduurzamingsthema: Reduce

Materiaaltype: karton en kunststof in drankenkarton melk

Verduurzamingsactie: De nieuwe 0,5 liter gable-top verpakking voor verschillende soorten zuivel van Melkunie is vernieuwd. De nieuwe gable-top is ten minste 10% lichter dan de oude. Jaarlijks levert dit een besparing op van 160.000 kg verpakkingsmateriaal.

Jaar en betrokken bedrijf: 2000, Campina Melkunie, Woerden

Verduurzamingsthema: Reduce

Materiaaltype: karton in consumentenverpakking rijst

Verduurzamingsactie: Door de rijstdozen 5 mm smaller te maken maar de hoogte gelijk te houden is de loze ruimte boven in de doosjes van Lassie rijst kleiner gemaakt. Op jaarbasis bespaart Douwe Egberts hierdoor 30.000 kg karton.

Jaar en betrokken bedrijf: 2000, Douwe Egberts, Utrecht

Verduurzamingsthema: Reduce

Materiaaltype: glas in pot mayonaise

Verduurzamingsactie: Van den Bergh Nederland heeft de 500 ml pot Calvé Mayonaise vervangen door een pot met een inhoud van 600 ml. De producthoeveelheid is hierdoor toegenomen met 20%, terwijl het verpakkingsgewicht met slechts 9,5% is gestegen. Op jaarbasis levert de grote 600 ml pot een besparing op van 75.000 kg glas.

Jaar en betrokken bedrijf: 2000, Van den Bergh Nederland, Rotterdam

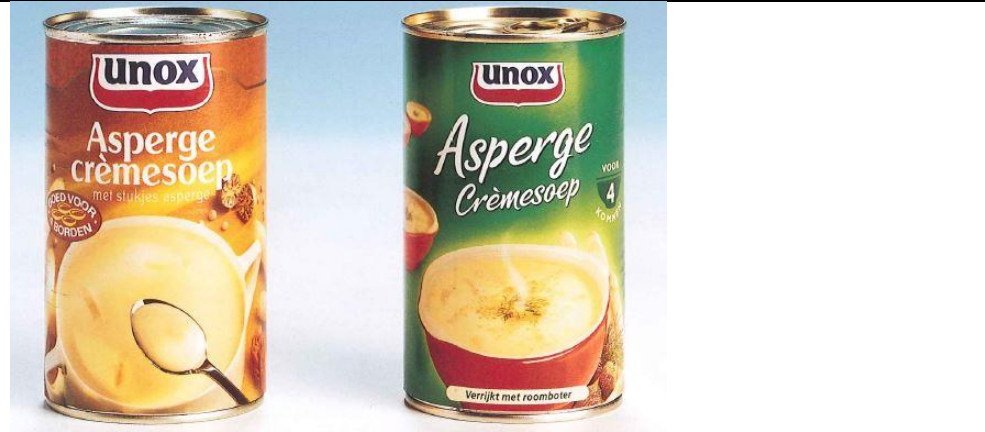

Verduurzamingsthema: Reduce

Materiaaltype: metaal in soepblik

Verduurzamingsactie: De hele range blikken van Unox soep en vleesconserven is lichter gemaakt. Door verbeterde productietechnieken bij de blikleveranciers is het mogelijk om materiaalreductie door te voeren zonder dat het ten kosten gaat van de sterkte van het blik. Door de invoering van het lichtere blik bespaart Van den Bergh Nederland jaarlijks 197.000 kg blik.

Jaar en betrokken bedrijf: 2000, Van den Bergh Nederland, Rotterdam

Verduurzamingsthema: Reduce
Materiaaltype: karton en kunststof in consumentenverpakking stroop
Verduurzamingsactie: Zonnatura heeft de consumentenverpakking van Zonnestroop aangepast. De kunststof deksel en seal zijn vervangen door een kartonnen deksel. De inhoud van het potje is van 450 naar 350 gram verminderd. Ook de transportverpakking is aangepast. Voorheen werden de stropen in een doos verpakt. Nu worden de stropen op een kartonnen tray met krimpfolie vervoerd. Per saldo is de reductie bij de transportverpakking 20% karton en 71% kunststof. Op de consumentenverpakkingen wordt jaarlijks 3.000 kg karton en 1.900 kg kunststof bespaard.
Jaar en betrokken bedrijf: 2000, Zonnatura B.V., Zoetermeer

Enkele recentere voorbeelden van het Verduurzamingsthema 'Reduce' staan hieronder vermeld:

Product	Voorbeeld
Tomatensaus in blikverpakking met een easy openingdeksel	Een easy open deksel voor blik zorgt voor meer gebruiksgemak voor consumenten die een bolognesesaus willen maken. Daarnaast is de deksel lichter in gewicht. Het ontwikkelen ervan duurde drie jaar. Het mes snijdt aan beide kanten: minder milieubelastend, jaarlijks 200.000 kg minder materiaalgebruik en een besparing op kosten. De vermindering in uitstoot van CO2 werd door het bedrijf berekend. Alle schakels in de keten van levering werkten met elkaar samen: marketing, verkoop, de leverancier van het verpakte product en de leverancier van het blik ²⁴ .
Aluminium drankblikje	Voortdurend wordt er gewerkt in dit soort industrieën aan energiebesparing en aan het lichter maken van verpakkingen, zonder dat de verpakkingen ontoelaatbaar inboeten op bijvoorbeeld productbescherming en sterkte. Een producent van aluminium drankbussen werkte twee jaar lang aan het realiseren van een gewichtsvermindering voor bussen met een volume van 15 cl, 25 cl en 33 cl. ²⁵
Basterdsuiker in kunststof zak	Waarom geen 100 gram basterdsuiker extra afvullen in precies dezelfde zak? De producent overwon de problemen die zich voordeden in de verwerking op de

²⁴ Nedvang, *Monitoring verpakkingen, Preventie voorbeelden*, 30 juli 2012 p. 11; http://www.nedvang.nl/uploads/Monitoringrapport_verpakkingen_2011_preventie_voorbeelden.pdf

²⁵ Nedvang, *Monitoring verpakkingen, Preventie voorbeelden*, 30 juli 2012 p. 13

lijnen in de fabriek. De richtlijnen van collomoduul leiden in dit bedrijf tot de meest efficiënte beladingsgraad van hun pallets. En onderzoek naar het kunnen optimaliseren van het gebruik van transportverpakkingsmateriaal zet men ook standaard in gang. Dat leverde in dit geval niets op, of toch wel. Want in de nieuwe situatie gaan er verrassend genoeg evenveel consumenteneenheden in dezelfde omverpakking. Het resultaat is 20% meer suiker op de pallet en in de vrachtwagen terwijl de hoeveelheid zakken en omdozen gelijk blijft.

Verduurzamingsthema: Reduce

Materiaaltype: glas in consumentenverpakking saus

Verduurzamingsactie: Zie onderstaand²⁶

Jaar en betrokken bedrijf: 2013, Mars Food

Lichtere glazen potten van Mars Food

2013 - Voor haar maaltijdsauzen in glazen pot, heeft Mars samen met de glasleverancier een nieuwe pot ontwikkeld. Met betrekking tot duurzaamheid ligt de focus op 'Sustainable in a Generation', waarbij minder CO2-emissies, minder waterverbruik en minder energieverbruik belangrijk zijn. Specifiek op glas wordt gestreefd naar de lichtste pot in het betreffende marktsegment. Voor Uncle Ben's is de hoeveelheid glas per pot verminderd van 245 naar 235 gram en voor de Dolmio pot van 235 naar 225 gram. Met deze nieuwe glazen potten, wordt op jaarbasis zo'n 1.1 miljoen kg glas bespaard en ruim 378 ton CO2.

Verduurzamingsthema: Reduce

Materiaaltype: kunststof in consumentenverpakking ketchup

Verduurzamingsactie: Zie onderstaand

Jaar en betrokken bedrijf: 2011, Heinz

Ketchupfles van Heinz

2011 - Na een jaar ontwikkeling, introduceerde Heinz begin 2011 ketchup en sauzen voor op tafel in een verbeterde en lichtere verpakking. Het volume bleef gelijk: 220 ml. Door het gebruik van nieuwe technologieën werden wijzigingen en verbeteringen doorgevoerd. De nieuwe PET-fles weegt 18,7 gram, voor de oude was dat 21,6 gram (13,4% gewichtsreductie). Daarnaast bevat de nieuwe cap slechts 5 gram PP en dat is 25,9% lichter dan de oude cap. Het resultaat is een gevolg van samenwerking tussen verpakkingsleveranciers en mensen bij de sauzenproducent, werkzaam in marketing, research & development, quality assurance, supply chain, sales en trade marketing.

²⁶ Deze voorbeelden hebben betrekking op de periode 2011-2013 en zijn te vinden op <https://www.kidv.nl/kennis/254/inspirerende-voorbeelden.html>

Verduurzamingsthema: Reduce
Materiaaltype: kunststof in consumentenverpakking poedermelk
Verduurzamingsactie: Zie onderstaand
Jaar en betrokken bedrijf: 2011, Aldi
<p>Poedermelk van Aldi in verpakking van Kornelis Caps & Closures</p> <p>2011 - De nieuwe verpakking van poedermelk vangt drie vliegen in één klap: meer gebruiksgemak, 40% minder verpakkingsgewicht én een kostenbesparing. De strooi-opening in het afsluitfolie zorgt voor een betere doseermogelijkheid en voorkomt dus productverspilling. Het spuitgieten van de lichtere deksel die minder lang gekoeld hoeft te worden gaat twee keer zo snel en kost ongeveer de helft aan energie. Omdat de kleinere deksel een ander ontwerp heeft, passen er ook meer deksels in dezelfde omdoos.</p>

Verduurzamingsthema Reuse:

Voor het hergebruiken van verpakkingen is in het verleden met name aandacht geweest door het ontwikkelen van navulverpakkingen. Daarnaast hebben ontwikkelingen op dit vlak plaatsgevonden voor secundaire en tertiaire omverpakkingen. Onderstaand een voorbeeld uit het recente verleden²⁷.

Product	Beschrijving
Roulatie systeem pallets	Pallets kunnen meermaals gebruikt worden. Ofwel door een roulatie van het bedrijf zelf, dan wel door aansluiting bij een groter roulatiesysteem zoals bijvoorbeeld Europallets.

Verduurzamingsthema Recycle:

Zoals eerder aangegeven is in het verleden al aandacht besteed door de aangesloten bedrijven aan het recyclen van verpakkingsmateriaal. Dit gebeurde op twee manieren, enerzijds hebben bedrijven aanpassingen gemaakt om hun verpakkingen beter recyclebaar te maken, anderzijds zijn zij meer gerecyclede grondstoffen voor hun verpakkingen gaan gebruiken. Hiervan zijn velerlei voorbeelden terug te vinden in eerder genoemde publicaties.

Product	Beschrijving
In blister verpakte bake-off-producten (bijv. appelflappen, donuts en saucijzenbroodjes)	De kunststof blisterverpakking voor bake-off-producten van een retailer zijn minder milieubelastend geworden. De inkoper overlegde met de leverancier van het kunststof verpakkingsfolie over de inzet van gerecycled PET, rPET, in de verpakking. Het duurde een half jaar om deze verandering in te voeren. Er wordt bespaard op het gebruik van nieuwe grondstoffen, terwijl de verpakking nog steeds recyclebaar is. ²⁸
Koekjes en biscuits in kunststof verpakkingsmaterialen	Consumenten kunnen meehelpen om de landelijke recyclingpercentages van de verschillende afvalstromen van verpakkingsmaterialen op peil houden en verhogen. Dit door verpakkingen die ze goed leeg gemaakt hebben op de juiste manier weg te gooien. Maar consumenten zijn niet per definitie

²⁷

http://www.nedvang.nl/uploads/Monitoringrapport_verpakkingen_2011_preventie_voorbeelden.pdf

²⁸ Nedvang, *Monitoring verpakkingen, Preventie voorbeelden*, 30 juli 2012 p. 8

	materiaaldeskundigen. Wat een verpakking van kunststof lijkt, hoeft het niet te zijn. Producenten kunnen consumenten een handje helpen door het plaatsen van weggooilogo's. Bijvoorbeeld een biscuitfabrikant besloot op alle producten in kunststof verpakkingen het Plastic Heroes weggooilogo te plaatsen. ²⁹
Vis in PET-verpakking	De verpakking voor verse vis werd onderzocht. Winst was nog te halen door over te stappen op een transparante polyester, PET, dat gerecyclede content bevat en ook weer recyclebaar is. Onderzoek wees uit dat klanten de verpakking zelfs aansprekender vonden ³⁰ .

Verduurzamingsthema: Recycle
Materiaaltype: kunststof en metalen in consumentenverpakking vleeswaren
Verduurzamingsactie: Zie onderstaand
Jaar en betrokken bedrijf: 2011, Zwanenberg Food Group
<p>Kips smeerbaar van Zwanenberg Food group</p> <p>2011 - Voedselverspilling voorkomen, dat was de reden om over te stappen op een andere verpakking voor theeworst. Van een worstverpakking naar een hersluitbaar kunststof kuipje. Een worstverpakking krijg je moeilijk open, moeilijk leeg en na opening krijg je te kampen met minder smakelijk uitgedroogd product. Ook is de worstverpakking lastig te recyclen vanwege de metalen clips aan de uiteinden. De meeste consumenten zullen niet geneigd zijn de schaar te hanteren alvorens het kunststof folie, ook nog goed leeggemaakt, in de Plastic Heroes-zak te gooien. Het nieuwe hersluitbare kuipje kent deze nadelen niet. De hersluitbare verpakking beschermt het product beter, is gemakkelijk leeg te maken en kan na gebruik gerecycled worden. Nadelig is dat er meer kunststofmateriaal in de verpakking verwerkt is. De stelling is echter dat de milieu-impact van het verpakte product toch vermindert. Meer theeworst zal de boterham bereiken dankzij de nieuwe verpakking.</p> <div style="text-align: right;"> <p>Oud</p> <p>Nieuw</p> </div>

Verduurzamingsthema Renew:

Het inzetten van nieuwe materialen met een lagere milieudruk is met name een ontwikkeling uit het recentere verleden. In de publicatie van Nedvang worden hier al enkele voorbeelden van gevonden:

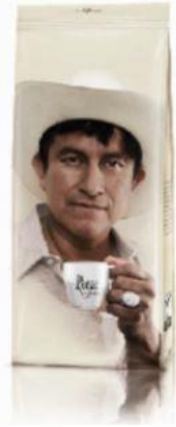
Product	Beschrijving
Pallets met een lagere milieudruk	Jaarlijks bespaart een palletproducent 280.000 kg aan hout door gebruik te maken van „afvalhout“. Het bedrijf wil duurzaam omgaan met beschikbare grondstoffen (PEFC en FSC). Bij de levering van „nieuwe“ standaard en speciale maatpallets aan klanten neemt het bedrijf meteen oude en ook kapotte mee terug. De onderdelen van deze pallets worden hergebruikt voor nieuwe pallets. Door op deze manier te werken wordt ook de kans op zwerfafval verkleind. ³¹

²⁹ Nedvang, *Monitoring verpakkingen, Preventie voorbeelden*, 30 juli 2012 p.34

³⁰ Nedvang, *Monitoring verpakkingen, Preventie voorbeelden*, 30 juli 2012 p. 9

³¹ Nedvang, *Monitoring verpakkingen, Preventie voorbeelden*, 30 juli 2012 p. 25

Verduurzamingsthema: Renew en Reduce
Materiaaltype: papier/karton en metalen in consumentenverpakking thee
Verduurzamingsactie: Zie onderstaand
Jaar en betrokken bedrijf: 2013, Fair Trade Original
<p>Kruidenthee van Fair Trade Original duurzaam verpakt</p> <p>2013 - Voor de nieuwe luxe biologische kruidentheeen van Fair Trade Original is met de leverancier een duurzame verpakking ontwikkeld. Het pyramidezakje is biologisch afbreekbaar en het doosje is gemaakt van FSC karton. Door het speciale ontwerp van de verpakking heeft het doosje geen folie meer nodig, wat op jaarbasis een besparing van 400 kg kunststof oplevert. Het verminderen van de milieudruk was bij de ontwikkeling, naast het aansluiten bij de behoefte van de consument om meer verantwoord te consumeren, een belangrijke drijfveer. Daarnaast wordt via trainingen en workshops aan boeren en producenten aandacht besteed aan de implementatie van verbeteringen om te voldoen aan milieueisen.</p>

Verduurzamingsthema: Renew, Reduce en Recycle
Materiaaltype: kunststof en metalen in consumentenverpakking koffie
Verduurzamingsactie: Zie onderstaand
Jaar en betrokken bedrijf: 2011, Koffiebranderij Peeze
<p>Koffie van Koffiebranderij Peeze</p> <p>2011 - Kwaliteit en duurzaamheid zijn de belangrijkste kernwaarden van Koffiebranderij Peeze. Dat komt tot uiting in de materiaalkeus en –dikte van hun koffiezak. De aluminiumlaag uit het laminaat is vervangen door één van kunststof. De koffiezak kan na gebruik mee in de kunststof verpakkingafvalinzameling. De folie is bovendien 9,1% dunner. De omdozen profiteren van een nieuw soort golf waardoor 6,5 % karton wordt bespaard. Ook bleek 40% nieuwe grondstof voor de omdoos ingeruild te kunnen worden voor gerecyclede.</p>

Zwerfafval:

Naast bovenstaande voorbeelden is er ook specifiek aandacht geweest op brancheniveau voor het aanpassen van de verpakkingen om zwerfafval te voorkomen. In het recente verleden (2007-2009) hebben FNLI/CBL in samenwerking met Nederland Schoon³² een checklist met als thema 'het voorkomen van zwerfafval' ontwikkeld, gericht op productmanagers en verpakkingsspecialisten betrokken bij de vormgeving van nieuwe verpakkingen. Hiermee werd aandacht gevraagd voor het zo maximaal mogelijk voorkomen van zwerfafval door het verpakkingontwerp³³. Veel zwerfafval in Nederland ontstaat door (weggooi)gedrag van de burger. Aan de hand van de verpakking konden burgers bewust worden gemaakt van hun gedrag en/of werd burgers het makkelijker gemaakt om hun afval op de juiste manier weg te gooien. FNLI/CBL/NVG zullen onderstaande checklist zwerfafval en voorbeelden voor de periode 2015-2017 wederom nadrukkelijk onder de aandacht brengen van hun leden. Meer hierover leest u in hoofdstuk 4.

³² Stichting Nederland Schoon, Een verpakking creëren die zwerfafval voorkomt? Impulsprogramma zwerfafval 2007-2009

³³ Zie nader <http://www.ah.nl/over-ah/meer-doen/buurt/schoon> en <http://www.nedlandschoon.nl/> voor meer activiteiten m.b.t. het voorkomen van zwerfafval

Checklist zwerfafval met relevante voorbeelden

1) *Voorkom loskomende verpakkingsonderdelen*

Ontwerp een verpakking die op het moment van weggooien alle onderdelen nog bij zich draagt. Het zijn vaak de kleine stukjes verpakkingsmateriaal, die bij het openen van een verpakking gemakkelijk op de grond terecht komen.

2) *Maak de verpakking afsluitbaar*

Zorg ervoor dat de verpakking tussentijds afsluitbaar is. Hierdoor kan deze makkelijker worden meegenomen en vermindert de kans op achterlaten van de verpakking en dus het ontstaan van zwerfafval.

3) *Zorg dat de verpakking schoon en compact op te bergen is na gebruik*

Op het moment dat er geen afvalbak in de buurt is, zal een verpakking die schoon en compact opgeborgen kan worden sneller worden meegenomen. Om deze vervolgens op een later moment weg te gooien. Houd hier rekening mee bij de materiaalkeuze en vormgeving van de verpakking.

4) *Zorg voor goede aanwijzingen voor juist gebruik, ook betreffende de afvalfase*

Ontwerp de verpakking zo dat het helder is hoe je hem moet gebruiken én weggooien. Besteed hierbij aandacht aan zowel vorm en tekst als grafische vormgeving.

5) *Plaats een anti-zwerfafvaltekst*

Veel mensen weten niet wat het effect van zwerfafval is. Vertel daarom d.m.v. tekst en iconen wat er gebeurt als de verpakking in het zwerfafval terecht komt. Door hier op een creatieve manier mee om te gaan, versterk u uw propositie en trekt u de aandacht. Voor maximaal effect: varieer regelmatig in (vormgeving van) de boodschap.

Hoofdstuk 3 Visie verdere verduurzaming verpakkingen tot 2030

Met de resultaten en voorbeelden, zoals besproken in het vorige hoofdstuk, zijn door FNLI/CBL/NVG al behoorlijke vorderingen geboekt. Dit vormt een goede basis voor de toekomstige ambities. Er is immers sprake van een continu verbeterproces dat doorloopt. Welke verbetermogelijkheden liggen er op het gebied van verpakkingen? Aan de hand van relevante ontwikkelingen en trends anno 2015 hebben de brancheorganisaties FNLI/CBL/NVG onderstaande langjarige visie Verpakkingen opgesteld om het toekomstige verduurzamingsproces voor verpakkingen meer richting te kunnen geven en daar waar mogelijk dit proces te versnellen en op te schalen onder de aangesloten bedrijven. Hierbij wordt onder andere ingegaan op de noodzaak van een transitie naar een circulaire economie en markt-, materiaal- en maatschappelijke ontwikkelingen. De visie bestaat uit zowel concrete doelstellingen voor de kortere termijn (2015 - 2017) als uit ambities/ontwikkelrichtingen voor de periode 2018-2030.

3.1 Relevante trends in markt & maatschappij

FNLI/CBL/NVG nemen momenteel ontwikkelingen waar die van invloed kunnen zijn op de verdere verduurzaming van verpakkingen. Deze ontwikkelingen hebben betrekking op algemenere ontwikkelingen in de Nederlandse maatschappij, ontwikkelingen in de Nederlandse consumentenmarkt en de ontwikkelingen op het gebied van verpakkingen en verpakkingsmaterialen. Uit relevante vakliteratuur, meerdere interviews met de bij FNLI/CBL/NVG aangesloten bedrijven en input van verpakkingenexperts blijkt dat de relevante ontwikkelingen in Nederland als volgt zijn te onderscheiden:

- Maatschappelijke ontwikkelingen: Vergrijzing, toename van het aantal alleenstaanden, meer aandacht voor het voorkomen van voedselverspilling
- Consumentenmarktontwikkelingen: toenemend aantal consumentenaankopen via internet, groei in het aantal 'pick up points', meer kleinere portieverpakkingen, toenemend aanbod 'vers', meer shelf ready packaging, meer directe consumptie ('on the go')
- Ontwikkeling van nieuwe verpakkingen en verpakkingsmaterialen: de ontwikkeling van nieuwe biobased kunststoffen komt op gang. Deze kunststoffen, gemaakt op basis van plantaardige grondstoffen, bieden de maakindustrie een duurzamer alternatief voor onder andere de huidige op aardolie gebaseerde kunststoffen. Daarnaast wordt momenteel geëxperimenteerd met verpakkingsmaterialen die oplosbaar en/of eetbaar zijn. Een ander punt waar op dit moment de aandacht naar uit gaat is de verduurzaming van inkt in verpakkingen. Men verwacht ook op dit terrein vorderingen te kunnen boeken, maar hiervoor dient nog nader onderzoek verricht te worden.

Bovenstaande trends zullen leiden tot het gebruik van meer verpakkingsmateriaal in de nabije toekomst. Het aantal kleinere portieverpakkingen neemt bijvoorbeeld toe. Hierdoor is meer verpakkingsmateriaal nodig dan wanneer er grotere verpakkingseenheden worden gehanteerd. Aan de andere kant wordt hiermee de verspilling van levensmiddelen en huisdiervoeding voorkomen. De bedrijven aangesloten bij FNLI/CBL/NVG brengen immers verpakking-product-combinaties op de markt en niet enkel verpakkingsmateriaal. De grootste milieudruk wordt veroorzaakt door het product zelf en niet door het verpakkingsmateriaal. Denk hierbij aan elementen als het productieproces van de grondstoffen, het transport en het productie- en verwerkingsproces van de

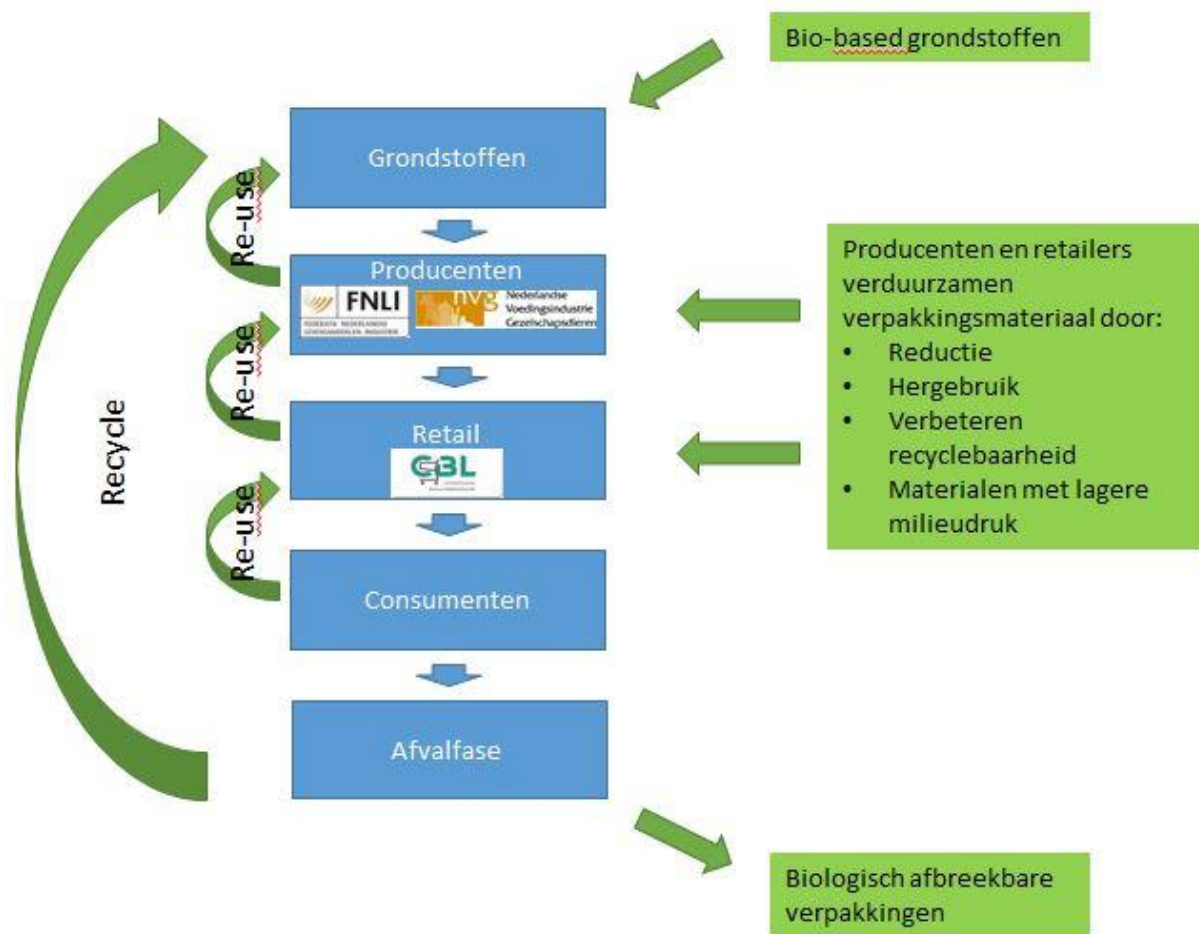
grondstoffen. Door kleinere portieverpakkingen te hanteren, kan worden bijgedragen aan de maatschappelijke Nederlandse doelstelling om de verspilling van voedsel tegen te gaan, waarmee uiteindelijk ook het milieu gebaat is. Tegelijkertijd worden producten in Nederland in toenemende mate online besteld. Voor levensmiddelen en huisdiervoeding geldt dit momenteel nog in geringe mate, maar ook hier wordt een groei van online verkoop verwacht. Dit leidt naar verwachting tot een toename van het gebruik van secundaire en tertiaire verpakkingen, waarbij de behoefte aan onderscheidend vermogen mogelijk leidt tot een toenemend gebruik van inkt in deze verpakingscategorieën.

3.2 Circulaire economie

Naast bovenstaande trends staat onze huidige lineaire manier van produceren en consumeren staat onder druk. Dit heeft ook gevolgen voor de manier waarop met verpakkingsmateriaal wordt omgegaan. De wereldbevolking groeit naar 9 miljard mensen in 2050. De vraag naar grondstoffen groeit mee. Deze vraag én eindigheid van diverse grondstoffen leiden tot schaarste en sterke prijsschommelingen. Niet in de laatste plaats brengt een transitie naar circulaire ketens in de levensmiddelen en huisdiervoeding een noodzaak met zich mee om de toenemende milieudruk van grondstoffen (van verpakkingen) om te buigen.

Onder een 'circulaire economie' wordt een economisch systeem verstaan waarin het hergebruik van grondstoffen en producten en het behoud van natuurlijke hulpbronnen centraal staan, en waarin ernaar wordt gestreefd in elke schakel van het systeem waarde te creëren voor mens, natuur en economie. Een circulaire economie is derhalve gericht op het langer in de keten houden van grondstoffen en het zo veel mogelijk voorkomen van afval en schadelijke emissies naar bodem, water en lucht. Om grondstoffen langer in de keten te houden, heeft het langer of vaker gebruiken ervan in dezelfde toepassing de voorkeur (hergebruik), vervolgens is een hoogwaardiger toepassing te verkiezen boven een laagwaardiger toepassing (recycling), en in laatste instantie kunnen grondstoffen worden ingezet als energiebron (door verbanding van afval bijvoorbeeld). Wat een circulaire economie precies inhoudt, is nog niet volledig uitgewerkt per productketen.

De verdere verduurzaming van verpakkingen draagt bij aan een circulaire economie. Een zo duurzaam mogelijk ontworpen verpakking draagt immers direct bij aan het langer in de keten houden van grondstoffen en het zo veel mogelijk voorkomen van verpakkingsafval en schadelijke emissies naar bodem, water en lucht. Dit circulaire aspect blijkt uit de volgende figuur:

3.3 Visie verdere verduurzaming verpakkingen tot 2030

Het is nu de uitdaging, gezien bovenstaande ontwikkelingen, om een zo laag mogelijke milieudruk van de verpakking-product-combinaties te realiseren en zo bij te dragen aan een meer circulaire economie in 2030. FNLI/CBL/NVG willen hieraan actief bijdragen via een zo concreet mogelijk verpakkingenbeleid. De belangrijkste doelen of motieven hiervoor luiden als volgt:

- het verminderen van de milieudruk: efficiënter omgaan met grondstoffen (waaronder verpakkingsmateriaal), minder afval, minder storten en verbranden, en minder emissies en giftigheid;
- het veiligstellen van grondstoffen: terugwinning van (schaarse) materialen, efficiënter omgaan met grondstoffen;
- economische groei: toegevoegde waarde, kostenbesparing, economische kansen creëren en benutten, onderscheidend vermogen, concurrentieel voordeel;
- innovatie: het stimuleren van innovatieve processen en producten.

Welke stappen precies gezet kunnen worden is voor een deel nog een zoektocht. Naast de inzet van de afgelopen jaren op Reduce zal de komende jaren in toenemende mate aandacht worden besteed aan Recycle, Renew en Reuse. Dit wordt o.a. mogelijk gemaakt door de innovaties die momenteel plaatsvinden op het gebied van verpakkingsmaterialen. Het kost echter de nodige tijd om te onderzoeken op welke wijze deze innovaties in de dagelijkse praktijk toegepast kunnen worden in de verpakkingen van levensmiddelen en huisdiervoeding. Deze producten dienen immers te voldoen

aan o.a. de hoge eisen van voedselveiligheid, kwaliteit en houdbaarheid en de toepassing van een nieuwe materiaalsoort mag dit niet in de weg staan. De verduurzamingsthema's staan in ieder geval hierbij centraal:

- Voorkomen van verspilling van materialen en zuiniger gebruik van grondstoffen ('Re-duce')
- Verhoging van het percentage hergebruik in verpakkingsmaterialen ('Re-use')
- Terugwinnen van verpakkingsmateriaal ('Re-cycle')
- Inzetten van nieuwe materialen met lagere milieudruk ('Re-new')

Dit zoekproces is gebaat bij het regelmatig stilstaan bij en doordenken van de reeds genomen en nog te nemen stappen. De vraag is op welk verduurzamingsthema de focus moet worden gelegd. Dit kan afhankelijk van de ontwikkelingen per tijdvak verschillen. FNLI/CBL/NVG menen dan ook dat een stapsgewijze, progressieve aanpak die inzet op een brede set van operationele doelen en zeer uiteenlopende acties de weg vooruit is om de ambities in 2030 mogelijk te maken. Door een stapsgewijze werkwijze, opgedeeld in tijdvakken, zijn tussentijdse evaluaties mogelijk die helpen om te leren en doelen en acties bij te stellen. Dit brancheverduurzamingsplan (2015-2017) en het volgende brancheverduurzamingsplan (2018-2022) maken onlosmakelijk deel uit van deze werkwijze. Per tijdvak wordt beoordeeld in welke mate de duurzaamheidsthema's (middel) kunnen bijdragen aan de totstandkoming van een zo circulaire economie (hoofddoel). Per tijdvak kan, afhankelijk van de stand der techniek en de praktische haalbaarheid, bepaald worden op welke wijze een duurzaamheidsthema ingezet kan worden om het langjarige hoofddoel te bereiken. In totaal worden 4 tijdvakken onderscheiden:

1. het recente verleden, 2000-2015;
2. de nabije toekomst, 2015-2017;
3. de middellange termijn, 2018-2022 en
4. de langere termijn, 2022-2030

De nabije toekomst: 2015-2017 'Focus op Reduce and Recycle'

Op grond van de ervaringen die opgedaan zijn in het recente verleden (zie hiervoor hoofdstuk 2) hebben FNLI/CBL/NVG voor de periode 2015-2017, onder andere met het oog op de huidige trends en de praktische haalbaarheid voor de aangesloten bedrijven, besloten om te werken aan de vermindering van de milieudruk van de op de Nederlandse markt gebrachte verpakking-product-combinaties door onder meer in te zetten op Reduce en Recycle. Door bijvoorbeeld te werken aan de reductie van de hoeveelheid kunststof in bepaalde verpakking-product-combinaties (Reduce) kan de milieudruk verlaagd worden. Dit geldt ook voor het voorbeeld waarbij de recyclebaarheid van krimp- en rekfolies wordt bevorderd door zo veel mogelijk te kiezen voor een transparante en onbedrukte variant. Tegelijkertijd is er oog voor de huidige trends zoals de innovaties m.b.t. biobased kunststof en huidige vragen omtrent inkt. Voor deze specifieke onderwerpen zijn daarom onderzoekstrajecten aangedragen. Ook zal in deze periode door FNLI/CBL/NVG veel aandacht worden besteed aan bewustwording over het onderwerp verpakkingen, mede omdat in deze periode voor het eerst gewerkt zal worden met het instrument brancheverduurzamingsplan. De specifieke doelstellingen en onderzoekstrajecten voor 2015-2017 worden nader toegelicht in het volgende hoofdstuk.

De middellange termijn: 2018-2022 'Focus op Renew and Reuse'

De resultaten van de onderzoekstrajecten en de opgedane ervaringen en kennis uit de periode 2015-2017 vormen voor FNLI/CBL/NVG de basis voor het brancheverduurzamingsplan voor de periode 2018-2022. Dit zal naar verwachting leiden tot ambitieuzere doelstellingen t.o.v. de voorliggende periode. Onder andere door de verrichte onderzoeken in de vorige periode en voortschrijdend inzicht t.a.v. nieuwe materiaalsoorten zal naar verwachting meer aandacht besteed kunnen worden aan de duurzaamheidsthema's Renew en Reuse, waarbij specifiek meer aandacht zal worden besteed aan biobased kunststoffen.

De langere termijn: 2022-2030 'Biobased en circulair'

Voor deze periode bestaat momenteel nog geen verplichting tot het maken van brancheverduurzamingsplannen, niettemin achten FNLI/CBL/NVG het van belang ook voor deze periode ambities te formuleren. Zo wordt gestreefd naar een zo circulair mogelijke economie in 2030 door te streven naar een zo groot mogelijke inzet van hernieuwbare grondstoffen in verpakkingen, de inzet van zo weinig mogelijk nieuwe grondstof en een zo groot mogelijke uitfasering van materialen met een relatief hoge ecologische voetafdruk uitgedrukt in milieu en energie. De opschaling van de toepassing van nu nog nieuw materiaal als biobased kunststof en nieuwe verpakkingsvormen als oplosbare en eetbare verpakkingen wordt ook nagestreefd, omdat dit bijdraagt aan een lagere milieudruk van de verpakking-product-combinaties en de circulaire economie.

Proces van continue verbetering

De stapsgewijze, progressieve aanpak zoals hierboven beschreven is een proces van continue verbetering op het gebied van verduurzaming van verpakkingen. Aan de hand van de opgedane kennis en ervaringen wordt gestreefd naar de totstandkoming van de circulaire economie in 2030. Dit hoofddoel fungeert als een 'stip op de horizon' waar de aangesloten bedrijven naartoe kunnen werken. Waar in het recente verleden al een goed fundament is neergezet door uitvoering te geven aan meerdere convenanten en raamovereenkomsten³⁴ m.b.t. het terugdringen van de milieudruk van verpakkingen en de opzet van een efficiënt systeem in Nederland om het verpakkingsafval in te zamelen, te sorteren en te recyclen, worden voor de periode 2015-2030 per geïdentificeerd tijdvak haalbaar geachte doelstellingen geformuleerd en onderzoekstrajecten uitgezet. Op deze wijze kunnen de brancheorganisaties FNLI/CBL/NVG hun rol als aanjager, stimulator en inspirator vervullen, terwijl tegelijkertijd zo veel mogelijk aangesloten bedrijven kunnen beschikken over relevante informatie en inspirerende voorbeelden waarmee ze hun eigen productportfolio op het gebied van verpakkingen verder kunnen verduurzamen.

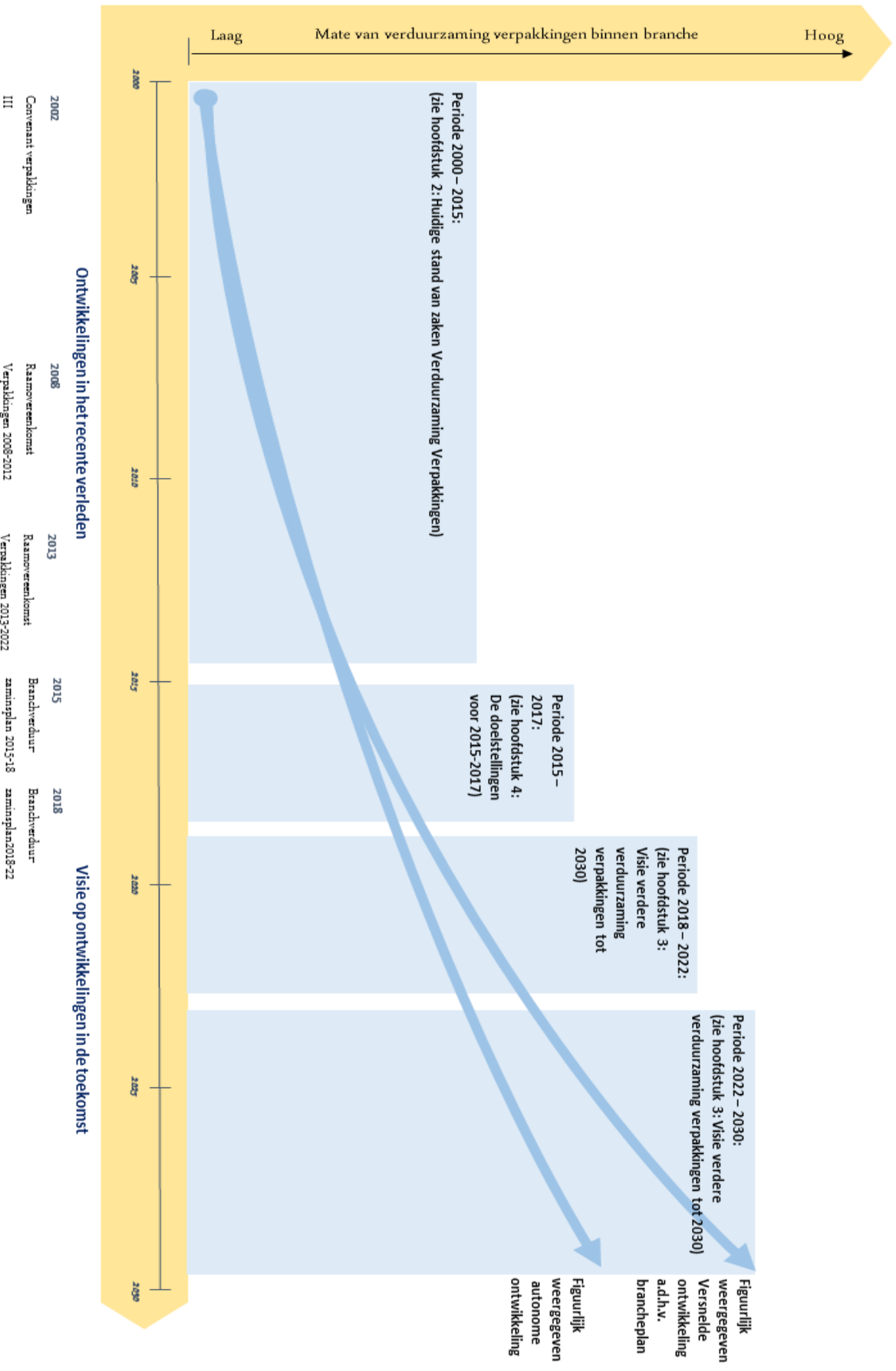
Elke ondernemer is uniek, niet alleen qua productportfolio, maar ook wat de praktische implementatiemogelijkheden betreft m.b.t. de verdere verduurzaming van verpakkingen. FNLI/CBL/NVG hebben dan ook oog voor de verschillende snelheden waarmee de verschillende ondernemers (bestaande uit koplopers, peloton, achterblijvers) progressie kunnen boeken. De zogenaamde achterblijvers worden gestimuleerd - om promotie te maken tot peloton - en het peloton - om promotie te maken tot koploper - en de koplopers - om die positie vast te houden.

³⁴ De vroegere convenanten Verpakkingen I, II en III en de Raamovereenkomst Verpakkingen 2008-2012 en de huidige Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 bevatten afspraken tussen overheid en bedrijfsleven over het terugdringen van milieuvervuiling als gevolg van verpakkingen en de aanpak van zwerfafval.

Meerwaarde van brancheverduurzamingsplannen

In de periode 2000-2015 is niet gewerkt met het instrument brancheverduurzamingsplannen. Voor het tijdvak 2015-2017 wordt dit nu voor het eerst toegepast. Alhoewel er nog geen concrete ervaring hiermee is opgedaan, menen FNLI/CBL/NVG dat er een duidelijke meerwaarde zit in dit instrument. Door nu namelijk de relevante kennis op te schalen tot brancheniveau kunnen meer bedrijven (met name bestaande uit MKB) bewust worden gemaakt van het belang van verduurzaming van verpakkingen. Daarnaast kan a.d.h.v. concrete inspirerende voorbeelden het verduurzamingsproces over de gehele branche versneld worden, iets wat zonder de brancheverduurzamingsplannen niet mogelijk zou zijn. FNLI/CBL/NVG constateren dat momenteel echter relevante data ontbreken om zo goed mogelijk praktisch uitvoering te geven aan de doelstellingen van de brancheverduurzamingsplannen. FNLI/CBL/NVG werken dan ook graag samen met het KIDV en andere partijen om deze data in 2015 te verkrijgen, zodat in de periode 2015-2017 een goed fundament kan worden gelegd om op voort te bouwen richting een duurzamer en een meer circulair ingericht 2030. Zie nader hiervoor hoofdstuk 5.

De doelen en acties van de visie verpakkingen 2030 zijn overzichtelijk samengevat in de volgende figuur.

Hoofdstuk 4 De doelstellingen voor 2015-2017

Dit brancheplan fungeert als de eerstvolgende stap in het langjarige continue verduurzamingsproces op weg naar 2030. De opgedane ervaringen en kennis uit de periode 2015-2017 vormen weer de basis voor het volgende brancheplan 2018-2022. Bij de selectie van de doelstellingen voor dit brancheplan ligt de focus dan ook op hetgeen op korte termijn praktisch voor de aangesloten bedrijven haalbaar is. Ambities die niet binnen deze termijn realiseerbaar zijn, komen aan bod in het volgende brancheplan.

Bij het totstandkomingsproces van dit plan is goed gekeken naar het verbeteringspotentieel en de reeds verrichte duurzaamheidsactiviteiten in het recente verleden. Dit was geen eenvoudige opgave gezien de grote diversiteit aan bedrijven binnen de Nederlandse levensmiddelenindustrie, huisdiervoedingsindustrie en retailsector. Zaken als de grote verscheidenheid aan productgroepen, de grootte van de bedrijven en de mate waarin bedrijven óók voor buitenlandse markten produceren, spelen hierbij een rol. Daarnaast is gekeken naar de soms conflicterende verplichtingen op grond van bestaande wet- en regelgeving waar de aangesloten bedrijven aan gehouden zijn. Voor de branches “levensmiddelen en dranken” en “huisdiervoeding” gelden namelijk strenge regels m.b.t. voedselveiligheid en kwaliteit, waaraan door FNLI/CBL/NVG en de aangesloten bedrijven absoluut niet getornd kan worden. De voedselveiligheid en kwaliteit vormen het grootste goed.

Door een zorgvuldig totstandkomingsproces bestaande uit vele vergaderingen en meerdere workshops, waarbij aangesloten bedrijven op meerdere niveaus binnen de organisatie, waaronder verpakkingenexperts, geraadpleegd zijn alsmede externe experts en toeleveranciers van verpakkingsmaterialen, zijn uiteindelijk praktisch haalbare doelstellingen en onderzoekstrajecten vastgesteld voor de periode 2015-2017. Hiermee krijgen alle aangesloten bedrijven, zowel zogenaamde koplopers als de overige bedrijven, de mogelijkheid om concreet verder te werken aan de verduurzaming van hun verpakkingen.

FNLI/CBL/NVG constateren dat momenteel echter relevante data ontbreken om zo goed mogelijk praktisch uitvoering te geven aan de doelstellingen van de brancheverduurzamingsplannen. Momenteel zijn enkel gegevens op materiaalsoortniveau (bijvoorbeeld metalen of kunststof in het algemeen) beschikbaar en niet op specifiek verpakking-product-combinatieniveau. FNLI/CBL/NVG werken dan ook graag samen met het KIDV en andere partijen om deze data in 2015 te verkrijgen, zodat in de periode 2015-2017 een goed fundament kan worden gelegd om op voort te bouwen richting een duurzamer en een meer circulair ingericht 2030. Meer hierover leest u in hoofdstuk 5. Dit is onder meer van belang om de zogenaamde ‘best practices’ te kunnen vaststellen door FNLI/CBL/NVG in samenwerking met het KIDV.

In dit hoofdstuk wordt het proces beschreven hoe de hoogst haalbare doelstellingen tot stand zijn gekomen. Vervolgens wordt de selectie van de verpakking-product-combinaties waar doelstellingen voor geformuleerd zijn, onderbouwd alsmede de selectie van de onderzoeksthema’s. Hierna worden de hoogst haalbare doelstellingen voor de geselecteerde verpakking-product-combinaties beschreven. Aan het eind van dit hoofdstuk worden de onderzoeksthema’s toegelicht.

Tot slot, dient benadrukt te worden dat in dit brancheverduurzamingsplan geen specifieke aandacht besteed wordt aan het onderwerp PVC, aangezien hiervoor o.g.v. de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 een separaat traject loopt. Bij de selectie en de uitvoering van de doelstellingen staan elke keer de verduurzamingsthema’s (reduce, reuse, recycle en renew) centraal

(zie nader hoofdstuk 2 voor een toelichting op deze thema's). Bij elke doelstelling worden de relevante verduurzamingsthema's expliciet vermeld. Aan het verminderen van toxische stoffen in verpakkingsmateriaal is eveneens aandacht besteed. Zo wordt in de aangedragen onderzoeksthema's aandacht gevraagd voor de mogelijkheid om in de toekomst zware metalen uit inkt te verwijderen.

4.1 Totstandkomingsproces hoogst haalbare doelen

De geselecteerde doelstellingen zijn het resultaat van een zorgvuldig totstandkomingsproces. In dit proces zijn 3 fases van samenwerking tussen FNLI/CBL/NVG te onderscheiden:

1. In de eerste fase van dit proces verkenden de brancheorganisaties FNLI, CBL en NVG ieder separaat met hun leden de mogelijkheden voor de verdere verduurzaming van hun verpakkingen. In deze fase werd ook de bedoeling van het nieuwe instrument brancheverduurzamingsplannen nader toegelicht. Er was immers nog nooit eerder hiermee gewerkt, noch door de respectieve brancheorganisaties noch door de aangesloten bedrijven.
2. In de tweede fase, besloten FNLI en CBL samen te werken, om zowel huismerken als overige merken op het gebied van levensmiddelenproducten op dezelfde manier te benaderen.
3. In de derde fase, werd besloten tot samenwerking tussen FNLI/CBL en de NVG toen duidelijk bleek dat er in verpakkingenopzicht veel raakvlakken zijn tussen de drie brancheorganisaties en hun leden en dat er geregeld sprake is van dezelfde leveranciers van verpakkingsmaterialen.

Tijdens het totstandkomingsproces, waarbij a.d.h.v. meerdere workshops, overleggen en interne vergaderingen de leden van FNLI en CBL geraadpleegd zijn alsmede relevante externe experts. Tevens is in de tweede fase een specifiek op het FNLI/CBL brancheverduurzamingsplan verpakkingen gerichte enquête uitgezet onder de FNLI/CBL-leden. Deze enquête is gebaseerd op de webtool die door het KIDV beschikbaar is gesteld. De resultaten van de activiteiten in alle fases worden hieronder in chronologische volgorde stapsgewijs kort weergegeven.

Bewustwordingstraject

Begin 2014 is er gestart met een bewustwordingstraject binnen de FNLI/CBL. Tijdens overleggen met verpakkings- en duurzaamheidsexperts, bestuursvergaderingen en individuele gesprekken zijn leden geïnformeerd over het te ontwikkelen FNLI/CBL brancheverduurzamingsplan en de nut en noodzaak hiervan. Dit bewustwordingstraject diende, met het oog op de benodigde participatiegraad en aanwezige kennis van de leden, zorgvuldig opgezet te worden en vond separaat intern plaats binnen zowel de FNLI als het CBL. Binnen de NVG begon dit separate proces halverwege 2014.

Voorlopige versie FNLI/CBL brancheverduurzamingsplan

Vervolgens is eind augustus 2014 besloten één gezamenlijk plan voor zowel de FNLI als het CBL op te stellen om hiermee de overlap tussen de producten in de levensmiddelen en levensmiddelenhandel (zowel merk als huismerk) optimaal te betrekken, fase twee ving hiermee aan. Dit heeft geleid tot een gedetailleerde gezamenlijke aanpak aan de hand waarvan gewerkt is aan het identificeren, concretiseren en onderbouwen van doelstellingen en de daarbij passende monitoringsmethodiek. Tijdens de eerste workshop voor de FNLI/CBL-leden en de vele vergaderingen is gewerkt aan:

- Een analyse naar wat er reeds in het verleden is gedaan en welke 'best practices' er zijn onder de leden. Deze informatie is opgenomen in hoofdstuk 2 en diende als achtergrondinformatie

om inzicht te krijgen in de inspanningen die reeds gedaan zijn met betrekking tot de verduurzaming van verpakkingen;

- Vooronderzoek naar mogelijke typen primaire verpakking-product-combinaties en soorten secundaire/tertiaire verpakkingen om hiermee een onderbouwde keuze te kunnen maken voor de focus van het plan;
- Eerste analyse naar mogelijke richtingen voor doelstellingen en verbeterpotentieel per verpakking-product-combinatie bij de primaire verpakkingen en thema's voor de secundaire/tertiaire verpakkingen o.a. middels een 'desktop analyse', meerdere gesprekken/interviews met verpakkingsdeskundigen van leden in meerdere subbranches, toeleveranciers, retailers, verpakkingsindustrie en materiaalorganisaties.

Dit heeft concreet geleid tot de voorlopige versie van het FNLI/CBL brancheverduurzamingsplan dat bij het KIDV werd ingediend in oktober 2014.

Voorlopige versie NVG brancheverduurzamingsplan

De NVG heeft zelfstandig tijdig een voorlopige versie ingeleverd bij het KIDV in het najaar van 2014.

Definitie hoogst haalbare doelen

Na indiening van de voorlopige versie door FNLI/CBL is gewerkt aan het definiëren van hoogst haalbare doelstellingen op de gebieden waar verbeterpotentieel was geïdentificeerd en het bepalen van een monitoringsmethodiek. Dit in nauwe samenwerking met leden via zowel interviews als een gerichte enquête onder FNLI/CBL leden. Ook zijn interviews gehouden met de belangrijkste leveranciers van verpakkingen om de haalbaarheid te verifiëren.

In totaal zijn acht interviews gehouden met verschillende FNLI/CBL/NVG leden, en daarnaast vier met de belangrijkste leveranciers van verschillende soorten verpakkingen. Deze interviews richtten zich voornamelijk op de haalbaarheid van de te definiëren doelstellingen, en daarnaast op de beschikbare informatie ten behoeve van monitoring.

De enquête is via een link beschikbaar gesteld aan 40 leden van de FNLI en 20 leden van het CBL. Hiervan hebben er 23 de enquête volledig ingevuld. Het doel van de enquête was voornamelijk om te achterhalen welke verduurzamingsstappen FNLI en CBL leden haalbaar achtten.

Een soortgelijk traject heeft NVG zelfstandig doorlopen gedurende het jaar 2014.

Tweede versie FNLI/CBL brancheverduurzamingsplan

Vervolgens zijn tijdens een tweede workshop in november 2014 de gedefinieerde doelstellingen nogmaals getoetst op haalbaarheid door FNLI/CBL. Dit heeft geleid tot verdere verfijning van de doelstellingen en het verbeterpotentieel binnen de primaire, secundaire en tertiaire verpakkingen. Tijdens de tweede fase bleek dat de FNLI/CBL-leden verschillende drijfveren hebben om aan de slag te gaan met verpakkingsontwikkeling, zoals:

- kostenbesparing
- consumentenwensen
- het verminderen van milieudruk
- het betreden van nieuwe markten
- herontwerp van een verpakking
- maatschappelijk verantwoord ondernemen

- uniforme uitstraling van het merk

In de praktijk blijkt voorts dat de praktische implementatie van een verpakkingsontwikkeling/-innovatie gemiddeld genomen 2 jaren vergt. De belangrijkste redenen hiervoor zijn als volgt samen te vatten:

- Technische belemmeringen
- Hoge investeringskosten
- Het borgingsproces: zodat de kwaliteit en prestaties van de nieuwe verpakking afdoende zijn

De tweede versie van het FNLI/CBL brancheverduurzamingsplan is vervolgens getoetst door de toetsingscommissie van het KIDV. Na deze toetsing bleek dat het plan nog nader uitgewerkt kon worden en aangevuld met meer informatie.

De derde fase: het definitieve FNLI/CBL/NVG brancheverduurzamingsplan

Na de toetsing van het tweede plan van FNLI/CBL heeft overleg plaatsgevonden met de NVG. Er bleek duidelijk sprake van raakvlakken tussen de drie brancheorganisaties m.b.t. verpakkingen en daarom was het ook logisch om vervolgens gezamenlijk te werken aan de verdere verduurzaming van de product-verpakkings-combinaties. Er is in de praktijk namelijk vaak sprake van dezelfde toeleveranciers van verpakkingsmaterialen, waardoor, nu er sprake is van een groter draagvlak onder het brancheverduurzamingsplan, gezamenlijk gewerkt kan worden in de keten aan de verdere verduurzaming van de verpakkingen. De NVG steunt vanaf de derde fase het huidige plan volledig en herkent zich in de resultaten van de twee eerdere fases.

4.2 Selectie verpakking-product-combinaties en onderzoeksthema's

Hieronder treft u de keuze van verpakking-product-combinaties die voor de FNLI/CBL/NVG-leden relevant zijn, alsmede de onderzoeksthema's. Factoren als verbeteringspotentieel voor de periode 2015 tot en met 2017, mate van gebruik en de verdeling onder de verscheidene productgroepen hebben hierbij een rol gespeeld. Hierbij dient nadrukkelijk te worden gesteld dat onderstaande selectie betrekking heeft op de periode 2015 tot en met 2017, hetgeen niet uitsluit dat andere verbeteringen en thema's mogelijk geacht worden voor de periode 2018-2022 (de resterende looptijd van de Raamovereenkomst 2013-2022) en de periode daarna tot 2030. FNLI/CBL/NVG hebben zich bij de totstandkoming van dit plan ervan vergewist dat onderstaande selectie implementeerbaar is voor de periode 2015-2017. Ook na de toetsing van de tweede versie van het FNLI/CBL brancheverduurzamingsplan is de haalbaarheid van de geselecteerde doelstellingen en onderzoeksthema's nogmaals gecontroleerd door FNLI/CBL/NVG. Nogmaals dient hier benadrukt te worden dat onderwerpen die nu niet expliciet zijn geselecteerd, eventueel aan bod kunnen komen in de periode vanaf 2018. Dit blijkt ook duidelijk uit hoofdstuk 3. De opgedane ervaring en onderzoeksresultaten uit de periode 2015-2017 zullen de basis vormen voor de nieuwe nog te bepalen doelstellingen voor de periode 2018-2022. Tot slot dient onderstreept te worden dat onderstaande selectie het resultaat is van een uitgebreid selectieproces door de leden van FNLI/CBL/NVG. Het is dus mogelijk dat bepaalde categorieën verpakkingsvormen niet met naam en toenaam genoemd worden, omdat deze niet geselecteerd zijn. Oftewel, het enkele feit dat een bepaalde verpakkingsvorm of verpakkingsmateriaal niet genoemd wordt, betekent niet automatisch dat deze is genegeerd in het selectieproces zelf. Het is echter vanwege praktische overwegingen ondoenlijk om alle tijdens het totstandkomingsproces besproken verpakking-product-combinaties met naam en toenaam te noemen. Tevens heeft dit naar mening van FNLI/CBL/NVG geen toegevoegde waarde, het gaat in concreto

immers over hetgeen we kunnen implementeren in de periode 2015-2017 en niet over hetgeen we niet kunnen doen.

Selectie primaire verpakkingen levensmiddelen voor humane consumptie

De selectie van de verpakking-product-combinaties (VPC's) is gemaakt aan de hand van het percentage van het soort verpakkingsmateriaal dat op de markt gebracht wordt door de aangesloten bedrijven³⁵ en aan de hand van de milieudruk van de materialen die op de markt gebracht worden. De resultaten van deze selectie zijn samengevat in onderstaande twee tabellen. Deze twee tabellen geven in samenhang gelezen een goed beeld van de toepassingsvormen van de verschillende primaire verpakkingen.

VPC #	Omschrijving	Reden selectie
1	Papieren/kartonnen verpakking (met of zonder kunststof sacht)	Grootschalig gebruik: Papieren en kartonnen verpakkingen vormen 38% van het totale verpakkingsgewicht van de branche.
2	Drankenkartons	Grootschalig gebruik
3	Kunststof folie en vaste verpakkingen ³⁶ (exclusief PET-frisdrank en waterflessen ³⁷)	Grootschalig gebruik: kunststof verpakkingen vormen 19% van het totale verpakkingsgewicht van de branche.
4	Kunststof verpakkingen met aluminium 'lid' ³⁸ (exclusief PET-frisdrank en waterflessen)	Aluminium heeft een grote milieu-impact tijdens de winning en de recyclingsfase.
5	Glazen verpakkingen	Grootschalig gebruik: glazen verpakkingen vormen 33% van het totale verpakkingsgewicht van de branche.
6	Metalen verpakkingen (staal en aluminium)	Metalen hebben een grote milieu-impact tijdens de winning en de productiefase. Aluminium kent daarnaast ook een grote milieu-impact tijdens het recyclingsproces, indien het aluminium gecombineerd wordt met andere materialen.

Daarnaast is gekeken naar mate waarin de geselecteerde VPC's toegepast worden door de FNLI/CBL/NVG-leden. Uit onderstaande tabel blijkt duidelijk dat de geselecteerde VPC's breed toegepast worden, d.w.z. door leden uit diverse productgroepen binnen de branche 'levensmiddelen en dranken' zoals door het KIDV vastgesteld. Deze tabel geeft een goed beeld van de veelheid van toepassingen van de verschillende verpakkingsmaterialen. Zonder illustraties geeft dit een goed beeld van hetgeen dagelijks in de vele schappen van o.a. supermarkten in Nederland aan levensmiddelen wordt aangeboden. Dit brancheverduurzamingsplan bevat overigens reeds illustraties, zie hiervoor nader hoofdstuk 2.

VPC #	Materialen	Productgroepen
1	Papier/karton, hotmelt lijm/ koudlijm, Tape, kunststof sacht	Ontbijtgranen, rijst, suiker, thee, koek (zoet en hartig), snoep en chocolade, broodbeleg,

³⁵ Deze percentages zijn gebaseerd op een analyse van het Afvalfonds Verpakkingen

³⁶ De materiaalsoort PVC wordt niet behandeld in dit brancheverduurzamingsplan, aangezien hiervoor o.g.v. de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 reeds een separaat traject loopt

³⁷ Het onderwerp PET-frisdrankflessen wordt reeds separaat behandeld in de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022

³⁸ Zie noot 40

		bakmixen, Soep/sauzen, diepvries, ijs, Aardappelpuree, broodvervangers, groente en fruit, pasta, koelverse aardappelproducten
2	Kunststof, karton, aluminium	Zuivel, vruchtsappen, sauzen, soepen, suiker, zuivelvervangers
3	o.a. LDPE en HDPE	Koeken, afbakbrood, koelverse aardappelproducten, vlees, smeltkaas, kaas, Rijst, hartige snacks, gesneden groenten, Vleeswaren, brood, zoetwaren/chocolade, Ijs, gedroogd fruit/noten/superfoods, koffie Zuivel, pannenkoekenmix, vruchtensappen Sauzen, oliën, geelvetten
4	PP, PS, HDPE voor kunststofflessen, PET	Zuivel: melk, toetjes, crème fraîche, voorverpakte kaas, houdbare zuivel, geelvetten
5	Glas, doppen (kunststof, metaal), labels, liners, coatings, caps	Babyvoeding, sauzen, sappen, water, groenten & fruit conserven, broodbeleg, Bier, oploskoffie, zuivel, soepen, tafelzuren, Oliën, vleesconserven
6	Staal, aluminium, kunststof, folie, tin	Bier, groenten & fruit, frisdrank, sap en water, zuivel, poedervorm babyvoeding, kip/aardappels in ovenschaal, koffie, chips, Siroop, sauzen, visconserven, vleesconserven

Selectie primaire verpakkingen huisdiervoeding

Het huisdiervoedingsassortiment, en dan m.n. voeding voor honden en katten, is globaal onder te verdelen in:

1. Natte huisdiervoeding (blik en pouches)
2. Droge huisdiervoeding (brokken)
3. Complementaire huisdiervoeding

De (huis-)diervoeder producenten maken voor het op de markt brengen van hun producten gebruik van de volgende verpakkingsmaterialen:

	Natte huisdiervoeding (blik & pouches)	Droge huisdiervoeding (brokken)	Complementaire huisdiervoeding	VPC#
Primaire verpakkingen				
1) Papier en karton	n.v.t.	√	√	1
2) Kunststoffen (evt. in combinatie met metaalfolie)	√	√	√	3
3) Metaal (staal en aluminium)	√	n.v.t.	√	6
Secundaire en Tertiaire Verpakkingen				
1) Plastic folie	√	√	√	
2) Lijmen	√	√	√	
3) Papier en karton	√	√	√	
4) Tape	√	√	√	
5) Stickers	√	√	√	
6) Pallets	√	√	√	

Selectie secundaire en tertiaire verpakkingen (levensmiddelen voor humane consumptie/huisdiervoeding)

Bij de selectie van secundaire en tertiaire verpakkingen is rekening gehouden met de soorten verpakkingsmateriaal die grootschalig gebruikt worden en het verbeteringspotentieel voor de periode 2015 tot en met 2017. Onderstaand treft u de selectie die voortvloeit uit het selectieproces van de leden van FNLI/CBL/NVG.

#	Omschrijving	Reden selectie
1	Krimp en rekfolie	Grootschalig gebruik: kunststof verpakkingen vormen 19% van het totale gewicht.
2	Karton	Grootschalig gebruik: Papieren en kartonnen verpakkingen vormen 38% van het totale gewicht.

Onderzoeksthema's

Bij de selectie voor de onderzoeksthema's is uitgegaan van thema's die voor veel FNLI/CBL/NVG-leden in de nabije toekomst relevant kunnen zijn. Zij geven aan dat op deze thema's nader onderzoek noodzakelijk is om te komen tot praktisch haalbare stappen in de periode ná 2017.

#	Omschrijving	Reden selectie
1	Biobased kunststof	Beperkte kennis over de mogelijkheden en beperkingen van het gebruik van biobased kunststof
2	Alternatieven/substitutiematerialen	Beperkte kennis over de milieu-impact van alternatieve/substitutie van materialen
3	Inkt	Beperkte kennis over mogelijkheden om duurzamere inkt te gebruiken en beperkte kennis over mogelijkheden om migratie van inkten in het product tegen te gaan.
4	Verbetering van recycling van aluminium verpakkingsmateriaal	Beperkte kennis over de mogelijkheden om de recycling van aluminium in Nederland te verbeteren.

4.3 Doelstellingen primaire verpakkingen 2015-2017

Binnen het geheel van onze uitgangspunten, bestaande regelgeving en de reeds verrichte duurzaamheidsactiviteiten in het recente verleden en rekening houdend met de grote diversiteit aan productgroepen en de grootte van bedrijven zijn onderstaande doelstellingen vastgelegd. Deze doelstellingen worden geacht praktisch implementeerbaar te zijn voor de periode 2015 tot en met 2017. Voor de doelstelling rPET wordt het één en ander specifiek toegelicht, aangezien hier een zeer recent onderzoek o.l.v. het KIDV aan ten grondslag ligt. Alle geformuleerde doelstellingen vloeien direct voort uit het selectieproces door de leden van FNLI/CBL/NVG. N.a.v. de toetsing van de tweede versie FNLI/CBL brancheverduurzamingsplan begin 2015 is een aantal zaken gewijzigd in dit hoofdstuk. Zo worden de doelstellingen, voor zover relevant, nu mede ondersteund door de NVG en de daarbij aangesloten bedrijven. Ook zijn enkele zaken qua toelichting helderder uiteengezet. Na hernieuwd overleg met de aangesloten bedrijven is besloten gerecycled karton toe te voegen aan onderstaande doelstellingen voor zover relevant. Daarnaast zullen FNLI/CBL/NVG, eveneens als toevoeging, de checklist zwerfafval (zie hoofdstuk 2) actief onder de aandacht van de aangesloten bedrijven brengen.

4.3.1 Verhoging aandeel gecertificeerd papier en karton

N.a.v. de toetsing van de tweede versie van het FNLI/CBL brancheverduurzamingsplan begin 2015 is na hernieuwd overleg met de aangesloten bedrijven besloten gerecycled karton toe te voegen aan onderstaande doelstelling.

Doelstelling:	Gemiddeld is op brancheniveau minimaal 80% van het papier/karton gebruikt voor primaire verpakkingen bestemd voor de Nederlandse markt FSC, PEFC, SFI of gelijkwaardig gecertificeerd of het papier/karton gebruikt voor primaire verpakkingen bestemd voor de Nederlandse markt bestaat op brancheniveau voor gemiddeld minimaal 80% uit gerecycled papier/karton
Van toepassing op:	VPC 1: Papier/karton VPC 2: Drankenkartons VPC 3 & 4: Kunststof (exclusief PET-frisdrank en waterflessen) VPC 5: Glas VPC 6: Metaal
Analyse	<ul style="list-style-type: none">• Koplopers hebben reeds doelstellingen. Bijvoorbeeld: 100% FSC gecertificeerd papier/karton in 2020• De leden geven aan dat het hier gaat om de brede toepassing van papier/karton, d.w.z. verpakkingsonderdelen van papier/karton gebruikt voor de genoemde VPC's.• De respondenten van de enquête geven aan dat gemiddeld 48% van hun verpakkingen gecertificeerd is. Gemiddeld zien ze mogelijkheden dit percentage te verhogen naar ongeveer 80%• Gecertificeerd papier/karton kan bestaan uit 'virgin' en/of gerecycled materiaal, afhankelijk van de toepassing• Toepassing virgin indien nodig, gerecycled of mixed materiaal heeft de voorkeur• Door certificeren van bronmateriaal, wordt ook de recyclingstroom duurzamer• Certificering betekent niet per definitie dat dit zichtbaar hoeft te worden gecommuniceerd op bijvoorbeeld een primaire verpakking, dit is afhankelijk van de certificeringsvoorwaarden.• T.a.v. VPC 3,4,5 en 6 geldt dat dit betrekking heeft op de toegepaste papieren etiketten.
Monitoring	Zie hoofdstuk 5
Verduurzamingsthema	Renew

4.3.2 Aluminiumreductie

FNLI/CBL/NVG geven zo goed mogelijk invulling aan onderstaande doelstelling. Door het momenteel ontbreken van de benodigde data is de kwantificering van de huidige situatie een grote uitdaging. De komende periode investeren FNLI/CBL/NVG in betere data en het formuleren van 'best practices' om verder vorm te geven aan deze doelstelling.

De monitoring van de doelstelling zal plaatsvinden door middel van een jaarlijks 'self-assessment' onder FNLI/CBL/NVG leden. Dit 'self-assessment' zal gedaan worden in de vorm van een digitale enquête onder de leden waarbij alle leden verzocht worden hun resultaten op het gebied van de doelstelling (eventueel anoniem) te delen. Daarnaast speelt voor de communicatie en de monitoring het zgn. 'boodschappenmandje' een belangrijke rol. In overleg met het KIDV zal door FNLI/CBL/NVG een representatief aantal producten geselecteerd worden aan de hand waarvan 'best practices' worden vastgesteld. Het boodschappenmandje zal worden gebruikt ter verificatie van de 'self-assessment' resultaten. A.d.h.v. de 'best practices' kunnen FNLI/CBL/NVG de progressie meten en 'koplopers, peloton, achterblijvers' identificeren: 'koploper' (voldoet aan 'best practice'), 'peloton' (bezig met implementatie van 'best practice') of 'achtervolger' (voldoet nog niet aan en/of niet bezig met implementatie van 'best practice'). De zogenaamde achterblijvers worden gestimuleerd - om

promotie te maken tot peloton - en het peloton - om promotie te maken tot koploper - en de koplopers - om die positie vast te houden. Zie nader hiervoor hoofdstuk 5.

Doelstelling:	De toegepaste hoeveelheid aluminium in 'lids' wordt met gemiddeld 15% verminderd, voor zover niet strijdig met de opgenomen uitgangspunten
Van toepassing op:	VPC 3&4: Kunststof (exclusief PET-frisdrank en waterflessen) VPC 6: Metaal
Analyse	<ul style="list-style-type: none"> • Door zo min mogelijk gebruik van aluminium in 'lids'³⁹ wordt de recyclebaarheid van bepaalde kunststofverpakkingen verhoogd • De lange termijn visie is het grotendeels voorkomen van het gebruik van aluminium in 'lids' • In 2015 wordt een 'best practice' vastgesteld aan de hand waarvan uitvoering kan worden gegeven aan deze doelstelling voor de periode 2015-2017 en het verder versnellen van het vervangen van aluminium in de periode daarna. Zie hiervoor nader hoofdstuk 5.
Monitoring	Zie hoofdstuk 5
Verduurzamingsthema	Reduce, Recycle

4.3.3 Verhoging aandeel rPET in PET-bakjes en schalen

Inleiding

Omwille van de gemaakte afspraken in de Raamovereenkomst en praktische haalbaarheid is besloten dat dit plan geen betrekking heeft op de verpakkingstypen PET-frisdrankflessen (hiervoor loopt een separaat traject). FNLI/CBL/NVG hebben een doelstelling geformuleerd t.a.v. rPET in PET-bakjes en schalen. Uit interviews met de aangesloten bedrijven en toeleveranciers van rPET-materiaal blijkt dat voor de periode 2015-2017 voor deze specifieke verpakkingvorm een haalbare doelstelling te formuleren valt waarmee de milieudruk van de relevante verpakking-product-combinaties verlaagd kan worden. Dit is een eerste stap op weg naar een meer ambitieuze doelstelling voor de periode vanaf 2018. De hoeveel rPET in PET-bakjes en schalen is nu beperkt. Ook is er in de branche nog weinig kennis over de toepassing van rPET in deze producten.

Doelstelling

Voor de FNLI/CBL/NVG-leden wordt een gehalte van 20% rPET haalbaar geacht voor de periode 2015 tot en met 2017. Dit blijkt ook uit navraag bij producenten en leveranciers van rPET-materiaal. Op de Nederlandse markt is momenteel voldoende aanbod van deze grondstof, dit geldt echter niet op Europees niveau. Dit is relevant voor de leden van FNLI/CBL/NVG, omdat producten bestemd voor de Nederlandse markt dikwijls geproduceerd worden buiten Nederland. Voor de periode 2018-2022 kunnen andere doelstellingen op dit vlak gekozen worden. Enerzijds, ligt hiervoor de praktische haalbaarheid voor meerdere productgroepen binnen de levensmiddelen aan ten grondslag. Met name kleinere bedrijven dienen praktische handvatten aangereikt te krijgen, vooraleer men over kan gaan tot implementatie van de noodzakelijke veranderingen. Anderzijds, speelt verkleuring van de VPC ook een rol. Bij een hoger percentage rPET treedt namelijk verkleuring van het materiaal op. De ene producent heeft daar meer moeite mee dan de andere. Dit kan meerdere oorzaken hebben, zoals herkomst van het rPET en de leverancier van het regranulaat. De mate waarin verkleuring acceptabel is, is primair een zaak van kwaliteitseisen van de producent zelf. Ten aanzien van zwarte CPET-bakjes geldt momenteel bovendien dat de recycling hiervan verder verbeterd kan worden. De implementatie van nieuwe recyclingstechnologie zal dit in de nabije toekomst mogelijk maken. Tot slot, gelden ook voor deze rPET-doelstelling uiteraard de uitgangspunten zoals opgenomen in dit plan.

³⁹ Onder 'lid' wordt verstaan: een deksel, afsluiting of klep (deels) bestaande uit aluminium en/of aluminium folie.

Doelstelling:	De op de Nederlandse markt gebrachte PET-bakjes en -schalen bevatten gemiddeld minimaal 20% rPET
Van toepassing op:	VPC 3&4: Kunststof (exclusief PET-frisdrank en waterflessen)
Analyse	<ul style="list-style-type: none"> • Door de toepassing van rPET wordt de vraag naar ‘virgin’ materiaal beperkt • De algehele milieudruk kan hierdoor worden verlaagd • Momenteel is er afdoende aanbod van rPET-materiaal op de Nederlandse markt. Dit geldt echter niet Europees breed. • Bij de bepaling van dit percentage is o.a. rekening gehouden met elementen als voedselveiligheid en verkleuring • Middenmoters en koplopers worden ook gestimuleerd de percentages rPET verder te verhogen en hierover transparant te zijn in publieke verslaggeving om als inspiratie te dienen voor achterblijvers.
Monitoring	Zie hoofdstuk 5
Verduurzamingsthema	Reduce, Reuse

4.3.4 Gewichtsreductie kunststof flessen en bekervs⁴⁰

FNLI/CBL/NVG geven zo goed mogelijk invulling aan onderstaande doelstelling. Door het momenteel ontbreken van de benodigde data is de kwantificering van de huidige situatie een grote uitdaging. De komende periode investeren FNLI/CBL/NVG in betere data en het formuleren van ‘best practices’ om verder vorm te geven aan deze doelstelling.

De monitoring van de doelstelling zal plaatsvinden door middel van een jaarlijks ‘self-assessment’ onder FNLI/CBL/NVG leden. Dit ‘self-assessment’ zal gedaan worden in de vorm van een digitale enquête onder de leden waarbij alle leden verzocht worden hun resultaten op het gebied van de doelstelling (eventueel anoniem) te delen. Daarnaast speelt voor de communicatie en de monitoring het zgn. ‘boodschappenmandje’ een belangrijke rol. In overleg met het KIDV zal door FNLI/CBL/NVG een representatief aantal producten geselecteerd worden aan de hand waarvan ‘best practices’ worden vastgesteld. Het boodschappenmandje zal worden gebruikt ter verificatie van de ‘self-assessment’ resultaten. A.d.h.v. de ‘best practices’ kunnen FNLI/CBL/NVG de progressie meten en ‘koplopers, peloton, achterblijvers’ identificeren: ‘koploper’ (voldoet aan ‘best practice’), ‘peloton’ (bezig met implementatie van ‘best practice’) of ‘achtervolger’ (voldoet nog niet aan en/of niet bezig met implementatie van ‘best practice’). De zogenaamde achterblijvers worden gestimuleerd - om promotie te maken tot peloton - en het peloton - om promotie te maken tot koploper - en de koplopers - om die positie vast te houden. Zie nader hiervoor hoofdstuk 5.

Doelstelling:	Gewichtsreductie kunststof: kunststof bekervs (met aluminium lid) met 15%; kunststof flessen met 10%, voor zover niet strijdig met de opgenomen uitgangspunten
Van toepassing op:	VPC 3&4: Kunststof (exclusief PET-frisdrank en waterflessen)
Analyse	<ul style="list-style-type: none"> • Door zo min mogelijk gebruik van kunststof verpakkingsmateriaal wordt voorkomen dat dit materiaal op de markt wordt gezet. • Uit interviews met de aangesloten bedrijven blijkt dat deze doelstellingen voor deze specifieke VPC’s haalbaar zijn voor de periode tot en met 2017. Voor de periode daarna zijn FNLI/CBL/NVG voornemens eind 2017 ambitieuzere doelstellingen te formuleren. • In 2015 wordt een ‘best practice’ vastgesteld aan de hand waarvan uitvoering kan worden gegeven aan deze doelstelling voor de periode 2015-2017 en het verder versnellen van het verbeterproces in de periode daarna. Zie hiervoor nader hoofdstuk 5.

⁴⁰ Deze doelstelling geldt niet voor leden van FWS en Nederlandse Brouwers

Monitoring	Zie hoofdstuk 5
Verduurzamingsthema	Reduce

4.3.5 Toename gebruik mono-materialen

Door een grotere toepassing van mono-materialen kan de recyclebaarheid van verpakkingen worden vergroot. Om deze doelstelling voor de periode 2015 tot en met 2017 zo concreet mogelijk in te vullen zullen FNLI/CBL/NVG o.a. in contact treden met ketenpartijen, waaronder recyclingsbedrijven, om de benodigde kennis (bijvoorbeeld t.b.v. herontwerp voor hergebruik) te verkrijgen. Daarnaast zullen FNLI/CBL/NVG de komende periode investeren in betere data en het formuleren van 'best practices' om verder vorm te geven aan deze doelstelling. Zie nader hiervoor hoofdstuk 5.

Doelstelling:	Het vergroten van het aandeel mono-materialen per VPC, wanneer dit niet strijdig is met de opgenomen uitgangspunten en alleen wanneer dit leidt tot de verlaging van de milieudruk van de gehele VPC en betere recyclebaarheid.
Van toepassing op:	VPC 1: Papier/karton VPC 2: Drinkenkartons VPC 3 & 4: Kunststof (exclusief PET-frisdrank en waterflessen) VPC 5: Glas VPC 6: Metaal
Analyse	<ul style="list-style-type: none"> • Sommige koplopers hebben reeds beleid m.b.t. het gebruik van mono-materialen • Door gebruik van mono-materialen wordt de recyclebaarheid van verpakkingen verhoogd. • De expertise van de 'afvalverwerkende industrie' is waardevol voor het verder verkennen van mogelijkheden. • Voorbeeld: weglaten van kunststof tape en stickers op kartonnen verpakkingen. • Er kan ook gekozen worden om het aantal 'verpakkingslagen' te verminderen. • Het doel is om de recyclebaarheid te vergroten en waar mogelijk ook een gewichtsreductie te realiseren. • Het vergroten van het aandeel mono-materialen leidt niet altijd tot het vergroten van de duurzaamheid van een VPC. Bijvoorbeeld wanneer dit alleen mogelijk is met een significante gewichtstoename van de verpakking. Daarom is het niet mogelijk om deze doelstelling te kwantificeren.
Monitoring	Zie hoofdstuk 5
Verduurzamingsthema	Recycle

4.3.6 Vergroten kennis consumenten m.b.t. recycling van de VPC na gebruik

In afwijking van de tweede versie FNLI/CBL brancheverduurzamingsplan is na hernieuwd overleg met de aangesloten bedrijven besloten de checklist zwerfafval (zie hoofdstuk 2) actief onder de aandacht van de aangesloten bedrijven te brengen en toe te voegen aan onderstaande doelstelling.

De monitoring van de doelstelling zal plaatsvinden door middel van een jaarlijks 'self-assessment' onder FNLI/CBL/NVG leden. Dit 'self-assessment' zal gedaan worden in de vorm van een digitale enquête onder de leden waarbij alle leden verzocht worden hun resultaten op het gebied van de doelstelling (eventueel anoniem) te delen. Daarnaast speelt voor de communicatie en de monitoring het zgn. 'boodschappenmandje' een belangrijke rol. In overleg met het KIDV zal door FNLI/CBL/NVG een representatief aantal producten geselecteerd worden aan de hand waarvan 'best practices' worden vastgesteld. Het boodschappenmandje zal worden gebruikt ter verificatie van de 'self-assessment' resultaten. A.d.h.v. de 'best practices' kunnen FNLI/CBL/NVG de progressie meten en 'koplopers, peloton, achterblijvers' identificeren: 'koploper' (voldoet aan 'best practice'), 'peloton'

(bezig met implementatie van 'best practice') of 'achtervolger' (voldoet nog niet aan en/of niet bezig met implementatie van 'best practice'). De zogenaamde achterblijvers worden gestimuleerd - om promotie te maken tot peloton - en het peloton - om promotie te maken tot koploper - en de koplopers - om die positie vast te houden. Zie nader hiervoor hoofdstuk 5.

Doelstelling:	Gemiddeld heeft 80% van de op de markt gebrachte producten bestemd voor de Nederlandse markt een recyclingslogo.
Van toepassing op:	VPC 1: Papier/karton VPC 2: Drankenkartons VPC 3 & 4: Kunststof (exclusief PET-frisdrank en waterflessen) VPC 5: Glas VPC 6: Metaal
Analyse	<ul style="list-style-type: none"> • Onder recyclingslogo wordt verstaan: een logo waarmee de consument geïnformeerd wordt over de wijze van afdanking/recycling van de verpakking(-sonderdelen) dan wel over het type gebruikte verpakkingsmateriaal. Daaronder vallen ook de binnen de Europees Economische Zone (EEZ) gehanteerde indicaties van de samenstelling van het verpakkingsmateriaal. • Recyclinglogo's dragen bij aan een juiste scheiding van afval en recycling door consumenten • Uit de enquête onder de leden blijkt dat het hoogst haalbare percentage van gebruik van recyclingslogo's binnen het huidige productportfolio 80% is • FNLI/CBL/NVG zullen tevens de checklist zwerfafval (zie hoofdstuk 2) actief onder de aandacht van de aangesloten bedrijven brengen • De herkenbaarheid van de logo's voor de consument is een aandachtspunt bij de uitwerking van concrete maatregelen • Voor voorbeelden van recyclingslogo's zie hoofdstuk 7
Monitoring	Zie hoofdstuk 5
Verduurzamingsthema	Recycle

4.4 Doelstellingen secundaire en tertiaire verpakkingen

Binnen het geheel van onze uitgangspunten, bestaande regelgeving en de reeds verrichte duurzaamheidsactiviteiten in het recente verleden en rekening houdend met de grote diversiteit aan productgroepen en de grootte van bedrijven zijn onderstaande doelstellingen vastgelegd. Deze doelstellingen worden geacht praktisch implementeerbaar te zijn voor de periode 2015 tot en met 2017. Alle geformuleerde doelstellingen vloeien direct voort uit het selectieproces door de leden van FNLI/CBL/NVG. N.a.v. de toetsing van de tweede versie van het FNLI/CBL brancheverduurzamingsplan begin 2015 is een aantal zaken gewijzigd in dit hoofdstuk. Zo worden de doelstellingen, voor zover relevant, nu mede ondersteund door de NVG en de daarbij aangesloten bedrijven. Na hernieuwd overleg met de aangesloten bedrijven is besloten de zogenaamde 'shelf ready packaging' (SRP) toe te voegen aan onderstaande doelstellingen, alsmede gerecycled karton.

4.4.1 Uniformering krimp/rekfolies

Uniformering van krimp/rekfolies in kleur, bedrukking en kwaliteit draagt bij aan verbeterde recyclebaarheid en hiermee een zo laag mogelijke milieu-impact. FNLI/CBL/NVG geven zo goed mogelijk invulling aan onderstaande doelstelling. De komende periode investeren FNLI/CBL/NVG in betere data en het formuleren van 'best practices' om verder vorm te geven aan deze doelstelling die uiteindelijk moet bijdragen aan het beter kunnen scheiden van de gebruikte krimp/rekfolies en dus de recycling. Zie nader hiervoor hoofdstuk 5.

Doelstelling:	Krimp en rekfolies zijn op brancheniveau zo veel mogelijk transparant en onbedrukt voor een zo optimaal mogelijke wijze van recycling
Van toepassing op:	Krimp en rekfolie
Analyse	<ul style="list-style-type: none"> • Uniformering van krimp/rekfolies in kleur, bedrukking en kwaliteit draagt bij aan verbeterde recyclebaarheid en hiermee een zo laag mogelijke milieu-impact • Het merendeel van de respondenten van de enquête onder de leden gebruikt in de praktijk al één type krimp/rekfolie • In 2015 wordt een 'best practice' vastgesteld aan de hand waarvan uitvoering kan worden gegeven aan deze doelstelling voor de periode 2015-2017 en het verder versnellen van het verbeterproces in de periode daarna. Zie hiervoor nader hoofdstuk 5. • De recyclebaarheid van krimp/rekfolies wordt verhoogd door geen of PE tape en stickers te gebruiken.
Monitoring	Zie hoofdstuk 5
Verduurzamingsthema	Recycle

4.4.2 Verhoging aandeel gecertificeerd papier en karton

N.a.v. de toetsing van de tweede versie FNLI/CBL brancheverduurzamingsplan begin 2015 is na hernieuwd overleg met de aangesloten bedrijven besloten gerecycled karton en de zogenaamde 'shelf ready packaging' (SRP) toe te voegen aan onderstaande doelstelling.

Doelstelling:	Gemiddeld is op brancheniveau minimaal 80% van het papier/karton gebruikt voor secundaire/tertiaire verpakkingen bestemd voor de Nederlandse markt FSC, PEFC, SFI of gelijkwaardig gecertificeerd of het papier/karton gebruikt voor secundaire/tertiaire verpakkingen bestemd voor de Nederlandse markt bestaat op brancheniveau voor gemiddeld minimaal 80% uit gerecycled papier/karton
Van toepassing op:	Karton
Analyse	<ul style="list-style-type: none"> • Uit de enquête onder de leden blijkt dat meer dan de helft van de respondenten aangeeft dat een percentage van 80% haalbaar is m.b.t. gecertificeerd materiaal. • Op grond van interviews met aangesloten bedrijven en papierleveranciers blijkt de doelstelling voor gerecycled materiaal haalbaar. • Bovenstaande doelstelling is ook van toepassing op 'SRP'. • Sommige koplopers richten zich op 100%. • Gecertificeerd papier/karton kan bestaan uit 'virgin' en/of gerecycled materiaal, afhankelijk van de toepassing. • Certificering betekent niet dat dit zichtbaar hoeft te worden gecommuniceerd op de verpakking zelf (i.e. 'on pack'). • De recyclingstroom wordt duurzamer door het certificeren van bronmateriaal of de toepassing van gerecycled papier/karton
Monitoring	Zie hoofdstuk 5
Verduurzamingsthema	Renew

4.5 Onderzoeksthema's

De volgende onderwerpen bieden volgens de FNLI/CBL/NVG-leden kansen om de verpakkingen in de periode ná 2017 verder te verduurzamen. Om te bepalen welke praktische handvatten er zijn, is echter nader onderzoek nodig wat FNLI/CBL/NVG graag samen met het KIDV laten uitvoeren. Onderstaande thema's dienen uiterlijk medio 2017 uitgezocht zijn, waarna de resultaten gebruikt kunnen worden als basis voor het brancheverduurzamingsplan 2018-2022.

4.5.1 Biobased kunststof

Biobased kunststof is in ontwikkeling; er zijn diverse pilotprojecten door leden op het gebied van biobased kunststoffen. Er dient te worden onderzocht in hoeverre het gebruik van biobased kunststoffen op een duurzame manier praktisch breed in de Nederlandse levensmiddelenindustrie, huisdiervoedingsindustrie en retailsector kan worden toegepast.

4.5.2 Alternatieven/substitutie materialen

Ten aanzien van de geselecteerde VPC's dient te worden onderzocht in welke mate de milieu-impact aantoonbaar verlaagd kan worden door gebruik te maken van alternatieve materiaalsoorten.

4.5.3 Inkt

T.a.v. dit thema zijn twee trajecten geïdentificeerd door de FNLI/CBL/NVG -leden:

1. Onderzoek naar de samenstelling en milieu impact van inkt en mogelijkheden om zware metalen in inkt uit te faseren.
2. Onderzoek naar de migratie van inkten naar producten en mogelijke duurzame alternatieven – in het bijzonder het toepassen van kunststofcoatings aan de binnenkant van kartonnen verpakkingen zodat deze kartonnen verpakkingen van gerecycled materiaal gemaakt kunnen worden.

4.5.4. Verbetering recycling van aluminium in Nederland

In Nederland bestaan metalen verpakkingen voornamelijk uit aluminium en staal. Deze materialen hebben deels dezelfde en deels verschillende eigenschappen en zijn hierdoor beide onmisbaar als verpakkingsmateriaal. Op dit moment kennen de stalen verpakkingen een hoger recyclingpercentage dan aluminium. Bekend is dat er enkele AVI's bestaan die hoge percentages aluminium scheiden. Wat zijn de methoden die bij deze AVI's worden ingezet? Kunnen deze best practices voor de scheiding van aluminium de overige installaties helpen de algehele recycling van aluminium in Nederland te verbeteren? Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen hierin?

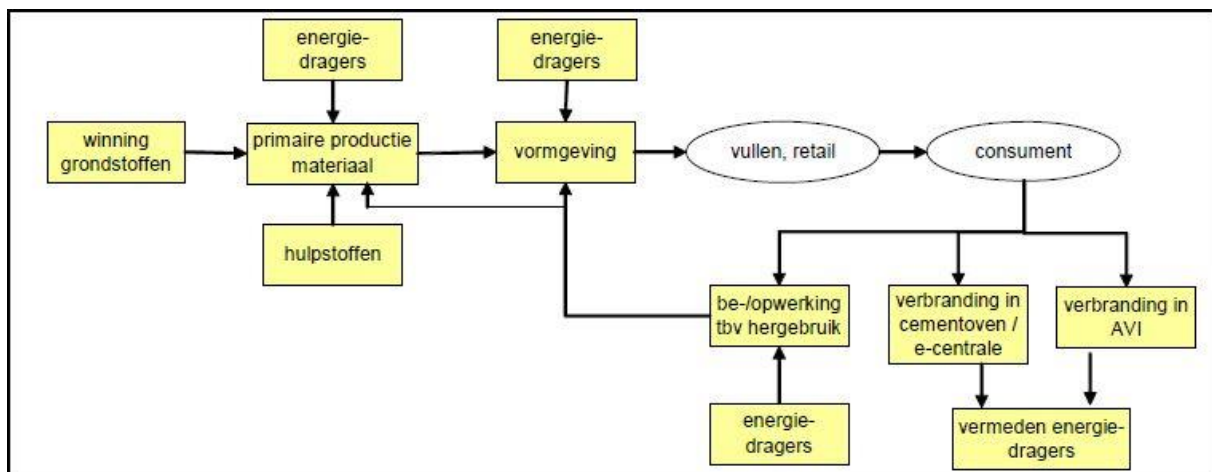
Hoofdstuk 5 Implementatie en monitoringsmethodiek (2015-2017)

Met dit brancheplan kunnen FNLI/CBL/NVG als brancheorganisaties het proces van verduurzaming stimuleren en versnellen, de bewustwording van het belang van verduurzaming vergroten en het kennisniveau m.b.t. relevante regelgeving verhogen onder de aangesloten bedrijven. Zij worden op hun beurt hierdoor in staat gesteld om de verdere verduurzaming van hun eigen productportfolio van een impuls te voorzien. Hierdoor fungeert dit brancheplan als springplank om de nog hogere ambities voor 2030 te kunnen realiseren (zie nader hoofdstuk 3).

FNLI/CBL/NVG streven als brancheorganisaties naar een eenvoudige, praktisch hanteerbare en kosten efficiënte monitoring van de geselecteerde doelstellingen. FNLI/CBL/NVG zullen alle leden bij de implementatie van dit plan betrekken, dit geldt dus zowel voor de zogenaamde 'koplopers' als de overige leden. De brancheorganisaties FNLI/CBL/NVG zullen o.a. relevante informatie en 'best practices' delen, zowel collectief als op individueel niveau. Zo kunnen achterblijvers leren van de koplopers. Hierbij dient benadrukt te worden dat dit te allen tijde gebeurt binnen de vigerende wetgeving, o.a. op het gebied van het mededingingsrecht. Het delen van informatie kan immers commercieel gevoelig zijn. Daar waar mogelijk zullen FNLI/CBL/NVG een actieve en faciliterende rol op zich nemen om ervaringen tussen leden te delen.

5.1 Ketengerichte aanpak

De in de doelstellingen en visie opgenomen ambities vragen om inspanningen van verschillende partijen binnen de verpakkingketen van grondstofleveranciers tot afvalverwerkers en de productie van nieuwe grondstoffen, zoals weergegeven in onderstaand figuur 'stappen in de verpakkingketen'. De brancheorganisaties FNLI/CBL/NVG vertegenwoordigen bedrijven die slechts twee van de in figuur weergegeven schakels vormen (te weten "vullen, retail" en in sommige gevallen "vormgeving"). Desalniettemin zullen de FNLI/CBL/NVG een ketengerichte aanpak hanteren, gericht op het informeren en stimuleren van duurzaam verpakken onder verschillende partijen: de aangesloten bedrijven, ontwikkelaars en leveranciers van verpakkingen, en consumenten.

De stappen in de verpakkingketen⁴¹

⁴¹ Milieu kentallen van verpakkingen voor de verpakkingenbelasting in Nederland, pagina 7, CE Delft, 2007

Het instrument brancheverduurzamingsplan biedt de brancheorganisaties FNLI/CBL/NVG de unieke kans om het proces van verduurzaming van verpakkingen te versnellen en het benodigde kennisniveau onder de aangesloten bedrijven te verhogen. Om hen te stimuleren het verduurzamen van verpakkingen versneld ter hand te nemen, zullen de FNLI/CBL/NVG meerdere informatiesessies organiseren over: de uitdagingen voor de branche over duurzaam verpakken, de in dit plan opgenomen ambities en doelstellingen, de mogelijkheden voor leden om bij te dragen aan die ambities en doelstellingen en de kansen voor leden binnen een circulaire economie. Tevens zullen de FNLI/CBL/NVG leden stimuleren middels 'self-assessments' en rapportages over de voortgang. Een gezamenlijke FNLI/CBL/NVG Taskforce Verpakkingen, dat fungeert als informatieplatform voor de aangesloten bedrijven om effectief en efficiënt samen te werken aan de implementatie van de doelstellingen, zal regelmatig bijeenkomen om de voortgang van het brancheplan te bespreken.

In het proces 'van grondstof naar verpakking – naar afval – naar nieuwe grondstof' hebben de productontwikkelaars, producenten en vormgevers een belangrijke rol. Beslissingen op binnen deze schakels van de keten hebben de meeste invloed op de milieubelasting van het materiaal. Bij het ontwerpen van een product vormt de verpakking nu nog vaak geen integraal onderdeel van het proces, maar wordt deze achteraf ontworpen. Door productontwikkelaars, producenten en vormgevers bewust te maken van de mogelijkheden van het duurzamer verpakken en de voordelen ervan kunnen zij worden bewogen om de milieubelasting meer te overwegen. Als de doelen van de schakels in bovenstaande verpakkingsketen (zo veel mogelijk) overeen komen met de doelstellingen in dit verduurzamingsplan, kan verdere milieuwinst worden behaald. Dit sluit ook aan bij de doelstellingen van de circulaire economie zoals de Nederlandse overheid die nastreeft. De aangesloten bedrijven zullen worden aangespoord om vaker de dialoog te zoeken met de leverancier van verpakkingen en verpakkingsmateriaal.

Rol van de consument

In het proces 'van grondstof naar verpakking – naar afval – naar nieuwe grondstof' is tevens een belangrijke rol weggelegd voor consumenten. Wanneer zij verpakkingen op de juiste manier afdanken vergemakkelijkt dit de effectieve en efficiënte verzameling van de nieuwe grondstof. De aangesloten bedrijven kunnen hierbij een rol spelen door bijvoorbeeld rekening te houden met de 'checklist zwerfafval' (zie hiervoor nader hoofdstuk 2.3) zodat het consumenten zo makkelijk mogelijk wordt gemaakt zich op de juiste manier van verpakkingsafval te ontdoen.

5.2 Middelen

Door de brancheorganisaties FNLI/CBL/NVG zullen de volgende middelen en producten gehanteerd worden t.b.v. de implementatie van de doelstellingen en het monitoren van de voortgang daarvan:

1. FNLI/CBL/NVG Taskforce implementatie Brancheverduurzamingsplan
2. Voorlichting over verduurzaming van verpakkingen
3. Een 'self-assessment tool' voor leden
4. Het vaststellen van 'best practices' en het FNLI/CBL/NVG 'boodschappenmandje' voor monitoring en communicatie

1. Taskforce

Een gezamenlijke FNLI/CBL/NVG Taskforce Verpakkingen, dat fungeert als informatieplatform voor de aangesloten bedrijven om effectief en efficiënt samen te werken aan de implementatie van de

doelstellingen, zal regelmatig bijeenkomen om de voortgang van het brancheplan te bespreken. Deze taskforce zorgt voor:

- de implementatie van het brancheplan;
- de jaarlijkse rapportage over de voortgang met betrekking tot de doelstellingen en de 'best practices' a.d.h.v. het boodschappenmandje;
- de ondersteuning van de aangesloten bedrijven bij de dialoog met ontwerpers/leveranciers van verpakkingen over het opnemen van duurzaamheidsaspecten en de continue verbetering t.a.v. verduurzaming van verpakkingen

De taskforce zal worden samengesteld uit senior medewerkers van de brancheorganisaties FNLI/CBL/NVG en vertegenwoordigers van de aangesloten bedrijven, waaronder verpakkingenexperts. De taskforce zal representatief zijn, d.w.z. meerdere productcategorieën zullen worden vertegenwoordigd, zowel 'koplopers, peloton, als achterblijvers' zullen deelnemen en alle materiaalsoorten zullen worden behandeld. Voorzien wordt dat de taskforce eens per kwartaal samen zal komen om de voortgang van dit brancheverduurzamingsplan te bespreken.

2. Voorlichting

Essentieel voor de bewustwording onder de aangesloten bedrijven, de ontwikkelaars/leveranciers van verpakkingen is het geven van voorlichting op het gebied van verpakken en het afdanken van verpakkingen. Per doelgroep zal aandacht worden besteed aan o.a. de volgende onderwerpen:

- Leden van de FNLI/CBL/NVG: milieubelasting van verpakkingsmaterialen, nut en noodzaak van verpakken, relevante regelgeving m.b.t. verpakkingen;
- Ontwikkelaars/leveranciers van verpakkingen: ambities in dit brancheverduurzamingsplan, voorkoming van zwerfafval

Deze verschillende doelgroepen zullen op verschillende wijzen worden benaderd. Leden van de FNLI/CBL/NVG zullen op korte termijn worden geïnformeerd over de detailinhoud van dit brancheverduurzamingsplan en de ambities en een handreiking ontvangen om het onderwerp 'verduurzaming van verpakkingen' nog beter onder de aandacht te brengen (vooral bij kleinere en middelgrote bedrijven). In deze handreiking zal worden stilgestaan bij het nut van verpakkingen, de "essentiële eisen" m.b.t. verpakkingen zoals vastgelegd in EU- en Nederlandse regelgeving, voorbeelden en 'good practices' van duurzame verpakkingen alsmede een checklist en stappenplan om verduurzaming van verpakkingen te realiseren in de individuele bedrijfscontext. Vanaf halverwege 2015 zullen leden worden uitgenodigd op verschillende bijeenkomsten die gedurende de looptijd van dit plan worden georganiseerd. De eerste van deze reeks bijeenkomsten zal worden georganiseerd vlak nadat het plan is goedgekeurd door de KIDV toetsingscommissie en zal zich richten op het informeren van leden over de ambities en uitvoering van het plan. Op deze bijeenkomsten zullen leden niet enkel worden geïnformeerd over het onderwerp, maar zullen zij ook de kans hebben om met experts en onderling in dialoog te treden over de uitdagingen rondom duurzaam verpakken. De materialen die zullen worden ontwikkeld voor deze bijeenkomsten zullen ter beschikking worden gesteld voor alle leden. Daarnaast zullen leden middels jaarlijkse rapportages op de hoogte worden gehouden van de voortgang binnen de branches t.o.v. de geformuleerde doelstellingen.

Ontwikkelaars/leveranciers van verpakkingen zullen worden geïnformeerd over de doelstellingen, aangezien zij een cruciale rol spelen bij het aanpassen van verpakkingen om zo aan de doelstellingen

te voldoen. Daartoe zullen de FNLI/CBL/NVG een bijeenkomst organiseren met de belangrijkste leveranciers van verpakkingen voor de verschillende branches.

3. *'Self-assessment tool'*

De monitoring van de doelstellingen zal plaatsvinden door middel van een jaarlijks 'self-assessment' onder FNLI/CBL/NVG leden. Dit 'self-assessment' zal gedaan worden in de vorm van een digitale enquête onder de FNLI/CBL-leden waarbij alle leden verzocht worden hun resultaten op het gebied van de doelstellingen zoals beschreven in hoofdstuk 4 (eventueel anoniem) te delen. Om de betrouwbaarheid van de resultaten van dit 'self-assessment' te waarborgen zullen uitkomsten worden gevalideerd door middel van een gericht instrument: het 'boodschappenmandje' en cijfers van het Afvalfonds Verpakkingen. Het eerste 'self-assessment' zal eind 2015 worden uitgezet en digitaal onder de leden worden verspreid.

4. *'best practices' en het boodschappenmandje*

Voor de communicatie en de monitoring speelt het zgn. 'boodschappenmandje' een belangrijke rol. In overleg met het KIDV zal door FNLI/CBL/NVG een representatief aantal producten geselecteerd worden aan de hand waarvan 'best practices' worden vastgesteld. Bij de selectie wordt rekening gehouden met de diversiteit aan verpakkingsmateriaalsoorten en productgroepen. Deze representativiteit is onder meer belangrijk, omdat het boodschappenmandje zal worden gebruikt ter verificatie van de 'self-assessment' resultaten. De 'best practices' kunnen vervolgens op twee manieren gebruikt worden. Enerzijds, ter inspiratie voor de aangesloten bedrijven om hun productportfolio verder te verduurzamen en anderzijds, als monitoringsinstrument voor de brancheorganisaties. A.d.h.v. de 'best practices' kunnen FNLI/CBL/NVG de progressie meten en 'koplopers, peloton, achterblijvers' identificeren: 'koploper' (voldoet aan 'best practice'), 'peloton' (bezig met implementatie van 'best practice') of 'achtervolger' (voldoet nog niet aan en/of niet bezig met implementatie van 'best practice'). De zogenaamde achterblijvers worden gestimuleerd - om promotie te maken tot peloton - en het peloton - om promotie te maken tot koploper - en de koplopers - om die positie vast te houden.

Om zo goed mogelijk praktisch uitvoering te geven aan de doelstellingen en bovenvermelde 'best practices' vast te stellen, zullen in samenwerking met KIDV relevante data worden gegenereerd.

Het boodschappenmandje zal gedurende de looptijd van dit brancheverduurzamingsplan aan het eind van ieder kalenderjaar worden geanalyseerd in termen van de mate waarin verpakkingen van de producten voldoen aan de doelstellingen in het Brancheplan (zie hoofdstuk 4) en zal daarmee voorzien in de behoefte aan kwantitatieve en verpakkingskundige inzichten.

5.3 Planning

FNLI/CBL/NVG constateren dat momenteel relevante data ontbreken om zo goed mogelijk praktisch uitvoering te geven aan de doelstellingen van de brancheverduurzamingsplannen. FNLI/CBL/NVG werken dan ook graag samen met het KIDV en andere partijen om deze data in 2015 te verkrijgen, zodat in de periode 2015-2017 een goed fundament kan worden gelegd om op voort te bouwen richting een duurzamer en een meer circulair ingericht 2030. Schematisch ziet de planning van de implementatie en monitoring er als volgt uit, waarbij de belangrijkste acties aan bod komen:

Implementatiefase	Voornaamste acties	Doel
I (1.6.2015-1.12.2015)	<p>a. FNLI/CBL/NVG verzamelen en beoordelen in samenwerking met KIDV relevante kwantitatieve data</p> <p>b. FNLI/CBL/NVG vullen het boodschappenmandje in overleg met het KIDV. Vóór zomer 2015 worden de relevante productcategorieën geselecteerd, waarna vóór 1 november 2015 de relevante producten worden bepaald. De nulmeting zal vervolgens in november 2015 plaatsvinden.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vaststellen van relevante kwantitatieve data t.b.v. de onderbouwing van de doelstellingen (H4) en het boodschappenmandje (H5) 2. Vaststellen van de inhoud van het boodschappenmandje
II (1.10.2015-1.3.2016)	<p>FNLI/CBL/NVG, in samenwerking met KIDV, brengen de huidige praktisch relevante wetenschappelijke informatie in kaart m.b.t. de verduurzaming van verpakkingen en vergelijken dit met de VPC's die momenteel op de Nederlandse markt worden gebracht</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vaststellen van 'best practices' t.b.v. de doelstellingen (H4) en het boodschappenmandje (H5) 2. Bepalen van "koplopers/peloton/achterblijvers a.d.h.v. de 'best practices'
III (1.3.2016-31.12.2017)	<p>a. a.d.h.v. de onderbouwde doelstellingen (H4), het boodschappenmandje (H5) en de vastgestelde 'best practices' voor de aangesloten bedrijven wordt een self assessment tool</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opschaling en versnelling van het verduurzamingsproces verpakkingen van de aangesloten bedrijven 2. Verhogen van de relevante bewustwording onder de aangesloten bedrijven 3. Voldoen aan de jaarlijkse voortgangsrapportageverplichting aan het KIDV 4. Het benutten van de

	<p>vormgegeven</p> <p>b. FNLI/CBL/NVG verzamenen gegevens a.d.h.v. ingevulde self assessments en interviews/workshops met aangesloten bedrijven</p> <p>c. De onderzoeksthema's worden nader uitgezocht</p>	<p>onderzoeksresultaten voor het opstellen van het brancheverduurzamingsplan 2018-2022</p>
--	--	--

Hoofdstuk 6 Conclusie

De Nederlandse levensmiddelenindustrie, huisdiervoedingsindustrie en retailsector hebben de afgelopen jaren al behoorlijke vorderingen geboekt als het gaat om de opzet van een efficiënt systeem voor de inzameling, sortering en recycling van het verpakkingsmateriaal wat op de Nederlandse markt wordt gebracht. Ook op het gebied van verduurzaming van verpakkingen hebben de bij FNLI/CBL/NVG aangesloten bedrijven in het recente verleden aantoonbaar verbeteringen doorgevoerd.

Voor de toekomst gebruiken FNLI/CBL/NVG de opzet van de brancheplannen om structureel met de aangesloten bedrijven te werken aan de verdere verduurzaming van de verpakkingen die toegepast worden. Dit brancheplan dient als springplank om de nog hogere ambities voor 2030 te kunnen realiseren. We moeten immers met z'n allen in Nederland werken aan een meer circulaire economie. Voor brancheorganisaties is hier ook een rol weggelegd.

Het continue verbeterproces door middel van brancheplannen heeft een duidelijke toegevoegde waarde: door de branchebrede aanpak wordt een versnelling en opschaling van de verduurzaming van verpakkingen mogelijk gemaakt. Zowel de brancheorganisaties als de aangesloten bedrijven vervullen hierbij een belangrijke rol. FNLI/CBL/NVG als brancheorganisaties door het proces van verduurzaming te stimuleren en te versnellen, de bewustwording van het belang van verduurzaming te vergroten, het kennisniveau m.b.t. relevante regelgeving te verhogen en tot slot relevante onderzoekstrajecten uit te zetten. De aangesloten bedrijven op hun beurt worden hierdoor in staat gesteld om de verdere verduurzaming van hun eigen productportfolio van een impuls te voorzien.

Dit brancheplan fungeert als de eerstvolgende stap in het langjarige continue verduurzamingsproces op weg naar 2030. De opgedane ervaringen en kennis uit de periode 2015-2017 vormen weer de basis voor het volgende brancheplan 2018-2022. Onder andere het verkrijgen van de relevante data door FNLI/CBL/NVG in samenwerking met het KIDV in de periode 2015-2017 is van belang voor het leggen van een goed fundament voor de toekomst. Bij de selectie van de doelstellingen voor dit brancheplan ligt de focus op hetgeen op korte termijn praktisch voor de aangesloten bedrijven haalbaar is. Ambities die niet binnen deze termijn realiseerbaar zijn, komen aan bod in het volgende brancheplan.

Kortom, dit brancheplan en de unieke samenwerking tussen de drie brancheorganisaties FNLI/CBL/NVG vormen een goede basis om stapsgewijs en concreet te werken aan de verdere verduurzaming van verpakkingen op weg naar een duurzamer en meer circulaire economie in 2030.

Hoofdstuk 7 Bijlagen

7.1 Ledenlijsten FNLI/CBL/VNG

FNLI ledenlijst⁴²

De leden van de FNLI zijn onderverdeeld in bedrijven en branches. Ongeveer 400 bedrijven en 19 brancheverenigingen zijn lid van de FNLI. Onderstaand treft u een overzicht van de bedrijven die ofwel direct ofwel indirect bij de FNLI aangesloten zijn. Indirecte FNLI-leden zijn aangesloten bij één van de aangesloten brancheorganisaties, die ook opgenomen zijn in het overzicht.

(in)direct aangesloten bedrijven

AB Inbev Nederland N.V.
Alpro Soya Nederland
Akzo Nobel Salt
Andros Nederland
Arla Foods
AVEBE
Bacardi Nederland N.V.
Bavaria N.V.
Bel Leerdammer B.V.
Bieze Food Group
BIP Holland
Boermarke
Bolton Nederland B.V.
Bonduelle Benelux B.V.
BrandM
Bresc BV
Bugs (Ruig)
Coca-Cola Enterprises Nederland B.V.
Colgate Palmolive Nederland B.V.
CONO Kaasmakers
Conservenfabriek B. Volwater en Zn.
Crocky
Douwe Egberts Nederland B.V.
Dalco Food
Danisco
Danone Nederland B.V.
De Graafstroom
De Ijsfabriek B.V.
DOC Kaas
Dr. Oetker Nederland B.V.
DSM Food Specialties
Food Sense BV
Go Gaba

⁴² <http://www.fnli.nl/over-fnli/de-fnli/fnli-leden.html>

Granfood B.V.
Green & White bv
Grolsche Bierbrouwerij Nederland B.V.
GlaxoSmithKline
H.J. Heinz B.V.
Heineken Nederland B.V.
Henri van de Bilt Vleeswaren
Hero Nederland B.V.
Holiday Ice B.V.
Iglo Nederland BV
Ijspaleis
Intertaste BV
John West Holland
K+S Benelux bv
Kaap Bossie
Katja Fassin B.V.
Keesmakers
Kellogg's Benelux
Kikkoman Foods
Kimberly-Clark B.V.
Konings Zuivel
Koninklijke ERU kaasfabriek B.V.
Koninklijke Buisman B.V.
La Venezia Ijs B.V.
Levo
Lutèce B.V.
Mars B.V.
Melitta Nederland B.V.
Mondelez
Müller Nederland
Natural Spices
Nestlé Nederland B.V.
Newtricious
Nutricia Nederland B.V.
Nutrition & Santé Benelux
Oliehoorn
Otelli
Pepsico Nederland B.V.
Philip Morris Holland B.V.
Pietercil-Barends BV
Princes Foods
Purac Biochem
Queens Products
Raps B.V.
Red Arrow International
Red Bull
Remia C.V.

Royal Cosun
Royal FrieslandCampina
SCA Hygiene Products Zeist B.V.
Siebrand B.V.
Smilde Foods
StarSweets Holland B.V.
Stegeman C.V.
Stepan Lipid Nutrition
Tate & Lyle
The Greenery
Unilever Benelux
Van Wijngaarden
Vandemoortele
Vion N.V.
Vreugdenhil
Wessanen Nederland B.V.
Westland Kaas Groep B.V.
Yakult Nederland B.V.
Zwanenberg Food Group

Lid brancheorganisaties

1. AKSV (Algemene Kokswaren-en Snackproducentenvereniging)
2. BeNeLuxSmelt
3. Nederlandse Brouwers
4. FWS (Nederlandse vereniging Frisdranken, Waters, Sappen)
5. KNVKT (Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Koffie en Thee)
6. NEA (Vereniging van Geur-en Smaakstoffenfabrikanten)
7. NEBAFA (Vereniging van Nederlandse Fabrikanten van Bakkerijgrondstoffen)
8. NVB (Nederlandse Vereniging voor de Bakkerij)
9. NVC (Nederlandse Vereniging van Consumptie-ijs fabrikanten)
10. Nederlandse Vereniging van Sausfabrikanten
11. Nederlandse Vereniging van Producenten van Ontbijtgranen
12. NVS (Nederlandse Vereniging van Soepfabrikanten)
13. NZO (Nederlandse Zuivel Organisatie)
14. OFCA (Organisatie voor fabrikanten van cellulose derivaten)
15. VAVI (Vereniging voor de Aardappelverwerkende Industrie)
16. VBZ (Vereniging voor de Bakkerij en Zoetwarenindustrie)
17. VIGEF (Vereniging van de Nederlandse Groenten-en Fruitverwerkende Industrie)
18. VNFKD (Vereniging van Nederlandse Fabrikanten van Kinder-en Dieetvoedingsmiddelen)
19. VRN (Vereniging van Rijstpellers in Nederland)

CBL ledenlijst⁴³

Albert Heijn, Postbus 3000 1500 HA Zaandam www.ah.nl
Aldi, Postbus 147 4100 AC Culemborg www.aldi.nl
Bidvest Deli XL, Postbus 440 6710 BK Ede www.bidvestdelixl.nl
Boni Markten, Postbus 1093 3860 BB Nijkerk www.bonisupermarkt.nl
Boon Sliedrecht, Postbus 235 3360 AE Sliedrecht www.mcdsupermarkt.nl
C1000, Postbus 1000 3800 BA Amersfoort www.c1000.nl
Coop Supermarkten, Postbus 87 6880 AB Velp www.coopsupermarkten.nl
Deen Supermarkten, Postbus 139 1620 AC Hoorn www.deen.nl
Detailresult, Postbus 86 1940 AB Beverwijk www.detailresult.nl
EMTE Supermarkten, Postbus 47 5460 AA Veghel www.emte.nl
Hoogvliet Supermarkten, Postbus 434 2400 AK Alphen a/d Rijn www.hoogvliet.com
Jan Linders, Postbus 72 5854 ZG Bergen www.janlinders.nl
Jumbo Supermarkten, Postbus 8 5460 AA Veghel www.jumbosupermarkten.nl
De Kweker, Postbus 59345 1040 KH Amsterdam www.kweker.nl
Lekkerland, Postbus 128 5690 AC Son www.lekkerland.nl
Lidl Nederland, Postbus 198 1270 AD Huizen www.lidl.nl
Metro Nederland, Postbus 22579 1100 DB Amsterdam www.makro.nl
Nettorama, Postbus 182 4900 AD Oosterhout www.nettorama.nl
NS Stations Retailbedrijf, Postbus 4061, 3502 HB Utrecht www.retail.nsstations.nl
Plus Retail, Postbus 21 3730 AA De Bilt www.plusretail.nl
Poiesz Supermarkten, Edisonstraat 3 8606 JH Sneek www.poiesz-supermarkten.nl
Sligro, Postbus 47 5460 AA Veghel www.sligro.nl
Spar, Postbus 50 5140 AB Waalwijk www.spar.nl
Vakcentrum, Blekerijlaan 1 3447 GR Woerden www.vakcentrum.nl
Groothandel in Levensmiddelen Van Tol, Postbus 102 8430 AC Oosterwolde www.tolfood.com
Vomar Voordeelmarkt, Postbus 1100 1810 KC Alkmaar www.vomar.nl

NVG ledenlijst ⁴⁴

Arie Blok Diervoeding B.V.
Postbus 30
3440 AA WOERDEN
www.arielok.nl

AFB International
Steenweg 20
5342 LZ OSS
www.afbinternational.com

⁴³ <http://www.cbl.nl/het-cbl/cbl-leden/>

⁴⁴ http://www.nvg-diervoeding.nl/leden_9.html

C&D Foods Netherlands B.V.
Postbus 514
1970 AM IJMUIDEN
www.cdfoods.com

Hill's Pet Products Benelux BV
Westbroek 60-62
4822 ZW BREDA
www.hillspet.com

IAMS Europe B.V.
Vosmatenweg 4
7742 PB Coevorden
www.iams.com

Jonker Petfood
Vijzelweg 5
5145 NK WAALWIJK
www.jonkerpetfood.nl

Mars Nederland B.V.
Postbus 81
5460 AB VEGHEL
www.mars.com

Nestlé Purina PetCare Nederland
Postbus 12365
1100 AJ AMSTERDAM
www.purina.nl

Paragon Products B.V.
Orionweg 8
9641 MN VEENDAM
www.paragonproducts.nl

Partner in Pet Food
Wijchenseweg 122e
6538 SX NIJMEGEN
www.ppfeurope.com

Royal Canin Nederland BV
Postbus 63
5460 AB VEGHEL
www.royalcanin.nl

Saturn Petfood BV
Postbus 8
8050 AA HATTEM
www.saturn-petfood.com

Scholtus Special Products BV
De Hooge Hoek 44
3927 GG RENSWOUDE
www.scholtus.com

Teeling Petfood
Van Leeuwenhoekstraat 26
3846 CB HARDERWIJK
www.teelingpetfood.com

VDM
Tussendiepen 9 - 13
9206 AA DRACHTEN
www.cavom.nl

Vobra Special Petfoods BV
Postbus 64
5460 AB Veghel
www.vobra.nl

7.2 Voorbeeld recyclinglogo's

Het KIDV heeft in 2014 een zogenaamde 'weggooiwijzer' ontwikkeld voor het bedrijfsleven. De Weggooiwijzer bestaat uit een serie iconen die bedrijven op verpakkingen kunnen plaatsen om consumenten te helpen hun afval in de juiste bak of zak weg te gooien. De iconen geven aan tot welke categorie afval de verschillende onderdelen van een verpakking behoren. Er zijn vier basisiconen ontwikkeld voor glas, papier, kunststof en restafval. Het KIDV heeft de Weggooiwijzer beschikbaar gesteld via deze website: <https://www.kidv.nl/onderzoek/afgeronde-projecten/3695/weggooiwijzer.html>